

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Комплетна ажурност Фонда у доношењу решења у законском року за девет одсто виша него у 2011, а за 25 одсто виша него пре три године – каже Драгана Калиновић, директорка РФ ПИО

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

АЖУРНОСТ НАЈВИША ДО САДА

Дани мирења и праштања

Дан рођења Христовог, оличен у празновању Божића, остао је у нашем народу првенствено празник породице и породичног домаћинства. Сигурно да су ново време и савремени услови градског живота сузили многе древне божићне обичаје, свдећи их углавном на уношење бадњака, купљеног на пијаци, и на божићни колач, свећу, печеницу и вино. Али ови обичаји су се ипак одржали у народу, остајући до данашњих дана као нешто свето, као део укорене традиције и повратка нашег националног бића православлу.

Божић је дан када се слави рођење Христово и кад је дух малог Исуса присутан међу људима доносећи им мир и праштање. Сам Божић је тродневни празник, а ако рачунамо и Бадњи дан, којим се завршава зимски четрдесетодневни пост, онда је то четвородневна светковина окренута првенствено дому и породици. Код нас је прослављање овог празника заправо усклађен spoj различитих обичаја, особених за наш шаролики народни фолклор, који су се кроз векове стопили са религиозним хришћанским значењем Божића.

Божић је празник целе породице и зато се очекује да она током празничних дана буде на окупу. На Бадњи дан рано ујутро домаћин одлази да исече бадњак, најчешће је то храстово дрвце, да би га те вечери унео у кућу и тиме означио почетак празника. Први дан Божића започиње уношењем неначете воде, дочекивањем положајника, одласком у цркву на службу и причест, те првим мрсним доручком. Дуг је списак народних обичаја који красе божићне празнике, од ломљења чеснице, до игара које симулирају тобожње вијање божића, а етнологи се слажу да су се ти обичаји најбоље очували управо у народу. Први дан празника је дан радости рађања, обнављања живота, а други дан се проводи у свечаном, тихом домаћем расположењу, док се у црквама служи литургија захвалности Богородици.

Један од најлепших божићних обичаја сигурно је мирбожење с тежњом да се одржи мир, спречи омраза и прекине завада међу људима, па се при сусрету људи поздрављају са: Мир Божји, Христос се роди! То је дан општег мирења и праштања. **В. Анастасијевић**

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.
Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

ДРАГАНА КАЛИНОВИЋ,
ДИРЕКТОРКА РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИО

Ажурност највиша до сада

Комплетна ажурност Фонда у доношењу решења у законском року за девет одсто виша него у 2011, а за 25 одсто виша него пре три године. Приоритет је и кориснички сервис, однос запослених према осигураницима и корисницима и подизање квалитета услуге

Да ли сте задовољни резултатима и повећаном ефикасношћу Фонда ПИО у протеклом периоду?

– Задовољна сам постигнутом ефикасношћу, али уз напомену да може и боље. Подаци од 15. децембра показују да смо у овој години од 470.000 примљених захтева у 436.000 предмета спровели поступак остваривања права, што је процентуално 93 одсто, од чега је у 85 одсто предмета донето решење у законском року до два месеца. Комплетна ажурност Фонда у доношењу решења у законском року је за девет одсто виша него у претходној години, или 25 одсто виша него пре три године када смо ажурност ставили у први план свих наших активности и највиша у историји Фонда. Напомињем да је највиша реална могућност ажурности Фонда 90 одсто, уз максимално мобилисање свих запослених и то нам је планска величина за наредну годину. На преосталих 10 одсто ажурности Фонд не може да утиче, јер су у домену послодавца који нису платили доприносе или је у питању инострани стаж који потврђује инострани носилац осигурања, што неминовно продужава поступак остваривања права из пензиј-

ског и инвалидског осигурања и доношења решења о том праву.

Иако смо почетком ове године преузели и послове остваривања права професионалних војних лица и исплате тих права војним пензионерима од Фонда СОВО и тиме добили знатно повећање обима посла, укупна ажурност Фонда није угрожена. Напротив, резултат је бољи од претходне године.

Поступак за остваривање права из пензијског и инвалид-

ског осигурања у потпуности је регулисан важећим законским и подзаконским актима, поступак се мора спровести целовито по сваком захтеву, што понекад значи продужење рока, али истовремено значи да је искључена свака произвољност у погледу услова и начина остваривања права.

Из Вашег одговора произилази да је ажурност и даље окосница планских активности Фонда. Поред тога, шта

Пензије редовне и сигурне

Финансијски оквир средстава потребних за исплату пензија у наредној години је званично потврђен. Исплата пензија ће и даље бити редовна.

– Пензионери, постојећи и нови, немају разлога да сумњају у редовност исплате пензија. Финансијским планом РФ ПИО за 2013. годину предвиђени су укупни приходи и примања у износу 594,4 милијарде динара. Очекивани приходи од доприноса су 302,4 милијарде динара (око 51

процент), а преостали износ средстава биће обезбеђен из других прихода Фонда (око два посто) и трансферима из буџета (око 47 одсто). Укупни расходи и издаци за 2013. годину планирани су на 594,4 милијарде динара, од чега ће се на исплату пензија и других права из обавезног социјалног осигурања утрошити 584,246 милијарди динара, односно 98,3 одсто. Средства су, дакле, предвиђена делом из изворних прихода Фонда, а делом из државних гаранција.

чини приоритет у програму рада за наредну годину?

– Ажурност је веома важна јер су у питању решења о егзистенцијалним правима грађана, али никако не смемо дозволити да на рачун ажурности смањимо квалитет рада, јер се ради о осетљивим личним правима и једна грешка за једног корисника не сме се толерисати. Осим тога, приоритет има кориснички сервис, тј. однос запослених према осигураницима и корисницима, подизање квалитета

Стандардизација процеса рада

Током године радило се на увођењу стандарда квалитета и стандарда безбедности информација. Да ли смо се приближили завршном сертификавању?

– Припреме на увођењу стандарда у пословне процесе у Фонду су у току. Све стручне службе су активно укључене у ове активности и запослени су се заиста крајње озбиљно и детаљно, уз обављање редовних послова, посветили пословима уређења процедура према важећим стандардима квалитета и безбедности информација. Требало би у наредних месец-два да окончамо прву фазу и приближимо се добијању сертификата. Ми смо велики систем, пословни процеси су бројни и комплексни и требало је више времена да своје интерне процесе прекомпонujemo и ставимо у нове оквире. Наравно, када уведемо стандарде у свакодневну делатност биће једноставније и брже пословати, питање појединачне одговорности имаће приоритетно место, а цео систем ће бити функционалнији и ефикаснији.

услуге коју пружамо, начин на који комуницирамо са грађанима. Унапређење корисничког сервиса је континуиран процес, који се стално надограђује и развија, јер се добрим делом ослања на савремене информатичке технологије. Циљ нам је да свака порука која изађе из Фонда буде јасна, тачна, целовита, разумљива за сваког човека.

Осим тога, а у складу са нашом Стратегијом развоја, значајно место припада и даљем унапређењу информационог система. Фонд је институција са највише података, који су у активним базама и који се дневно користе, а не сме се занемарити чињеница да нам је пословна мрежа организована у целој земљи, што подразумева врло квалитетну информатичку подршку и напредне технологије

у раду. Јасно је да је у основи бољег корисничког сервиса и веће ажурности основне делатности Фонда у значајној мери заступљена информационо-технолошка.

Какви су ефекти примене електронских сервиса за грађане и послодавце?

– Фонд је дефинисао свој концепт комуникације с грађанима још 2009. године када су, између осталог, усвојене Стратегија развоја информационог система и Стратегија развоја корисничког сервиса. Већ 2010. најпре смо увели електронску проверу уплате доприноса за послодавце, а затим смо и грађани-

послодавац пријавио и да ли им уредно плаћа доприносе, да ли су уопште пријављени на посао или их је неки послодавац одјавио. Речју, грађани сада могу да преузму личну одговорност за своју радну историју. Ове мере дају одличне резултате када је реч о бољој услузи, али и о задовољству грађана. У плану је даље унапређивање и проширивање ових сервиса, што ће утицати на још бољи квалитет услуга, а истовремено и на смањење трошкова.

Ове године је завршена седмогодишња реализација пројекта ПАРИП. Како су представници Светске банке оценили

део пројекта који се односио на Фонд?

– Пројектом „Консолидација наплате и реформа пензијске администрације у Србији” – скраћено ПАРИП, који је почео са реализацијом 2005. године, зацртан је основни правац реформи пензијског система и самог Фонда. Пројекат је предвиђао консолидацију и институционално јачање пензијских фондова, затим институционални оквир новог система наплате пореза на зараде, наплате доприноса за социјално осигурање и извештавања, детаљан оквир новог система наплате и извештавања, развој ИТ софтвера и набавку хардвера за увођење новог система, као и обуку запослених и едукацију обвезника доприноса. Пројекат је окончан крајем септембра ове године и прошлог месеца смо

имали завршну посету ревизора и стручњака Светске банке који су надзирали његову реализацију. Менаџмент Фонда ПИО детаљно је приказао како је и на који начин утрошен новац од кредита намењен реализацији пројекта и који су ефекти примене пројекта на рад Фонда. Генерална оцена ревизора и представника Светске банке јесте да је део пројекта који се односио на Фонд најуспешнији, са становишта остварења циљева пројекта, и сви су истакли да су веома задовољни великим напретком Фонда.

Да ли је контрола уплате доприноса, уведена од 1. јула ове године, допринела да се повећа учешће изворних прихода у финансирању исплате пензија и у којој мери?

– Систем пензијско-инвалидног осигурања и те како зависи од пореског система, јер у структури финансирања Фонда изворни приходи учествују са 51 одсто и тај проценат мора да буде виши. Мера којом су од 1. јула пословне банке делимично уведене у поступак контроле уплате доприноса јесте допринела побољшаној наплати, али не у проценту како се очекивало. Према септембарским подацима Пореске управе, укупан дуг послодавца према Фонду по основу неизмирених доприноса износи 291 милијарду динара, од чега је по основу приватизације, стечаја, брисања из регистра или ликвидације неплативо 75,8 милијарди. Понашање послодавца, који или уопште не уплаћују доприносе за запослене или их уплаћују по најнижим основницама, као и постојање сиве економије, јесте наша стварност, и због тога сам увек наглашавала да је контрола наплате доприноса приликом исплате зарада нужна. Зато приоритетно решење проблема финансирања Фонда, поред повећања стопе запослености, јесте чврста фискална дисциплина, увођење механизма обавезне наплате доприноса у моменту исплате зарада, као и подизање степена наплативости доприноса и стриктна примена прописа из свих области пореске политике и радних односа.

Редакција „Глас осигураника”

Редовна исплата пензија и једнократна помоћ

Ребалансом финансијског плана у септембру смањени трошкови и обезбеђена средства за дванаест исплата

Чланови Управног одбора су на последњој овогодишњој седници усвојили информације о финансијском пословању РФ ПИО за шест и девет месеци ове године. Према речима Ивана Мимића, финансијског директора Фонда, информације о финансијском пословању су дате одвојено због ребаланса финансијског плана до кога је дошло по налогу Министарства финансија и привреде, а на основу ажурираних процена о кретању бруто домаћег производа и пада привредне активности у земљи.

– У првих шест месеци ове године пословање је било уравнотежено и у складу са усвојеним финансијским планом. У септембру је урађен ребаланс овог плана којим су укупни приходи и примања, односно расходи и издаци смањени за 791,6 милиона динара, односно са првобитно утврђених 564,64 милијарде на 563,85 милијарди динара. Приликом ребаланса пошло се од остварених прихода и примања у првој половини године и процене ових кретања до краја године. Узете су у обзир и основне смернице Министарства финансија и привреде о смањењу пословних и инвестиционих расхода. У односу на првобитни план у укупне расходе укључен је и износ од три милијарде динара за принудну наплату по судским споровима војних осигураника у вези са дугом према њима који је настао од 2004. до 2007. године. С обзиром на то да они од почетка 2012. такође припадају категорији бивших запослених корисника РФ ПИО, и ово је сада новац који из наших средстава мора бити обез-

беђен и исплаћен. Још једна промена у односу на првобитни финансијски план је и ограничење усклађивања пензија на два одсто – образложио је на седници директор Мимић.

Планираним приходима и расходима ребалансом финансијског плана свакако су обезбеђена средства за дванаест исплата у 2012. години. Поред редовне исплате пензија и новчаних накнада, закључком Владе Србије одобрена је и исплата једнократне помоћи од 16.000 динара корисницима чија укупни месечни износи пензија, односно инвалидских накнада (инва-

лиди рада друге и треће категорије и привремене накнаде) нису већи од 15.000, а као репер се узима месец август ове године. Помоћ се исплаћује квартално, по четири хиљаде динара, и пензионери су већ добили две рате: 18. септембра исплаћено је 1,8 милијарди динара за 462.954 корисника. Исплата друге рате почела је у децембру, док ће трећа и четврта рата бити исплаћене следеће године.

– За првих девет месеци укупни приходи и примања Фонда износили су 412,75 милијарди динара, што је 73,20 одсто планираних средстава за ову годину. Социјални доприноси, односно сопствени приходи износе

203,9 милијарди динара и чине 49,40 одсто укупних прихода и примања, док је из буџета трансферисана 201 милијарда динара. Остали приходи (од камата, дивиденди, закупа) износе 617,48 милиона динара. Укупни расходи и издаци Фонда за девет месеци износе 415,31 милијарди динара, што је 73,66 одсто средстава планираних за ову годину. Основни расход од 407,88 милијарди је наравно за исплату пензија корисницима и чини 98,21 одсто укупних расхода Фонда. Да кажемо и да су просечне пензије за де-

вет месеци по категоријама: за запослене (у које спадају и војна лица) 24.845 динара, за самосталце 23.747 динара, и за пољопривреднике 9.597 динара – рекао је Иван Мимић, финансијски директор РФ ПИО.

Чланови Управног одбора разматрали су и информацију о парцели у Далматинској улици коју је општина Палилула још 1990. године дала на коришћење Фонду и овластили стручну службу Фонда да пред надлежним институцијама покрене поступак за остваривање овог права. Усвојен је и Извештај о реализацији плана јавних набавки за шест и девет месеци ове године.

В. Анастасијевић

ВЛАДА СТАНКОВИЋ, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ИЗ ПИО

Резултати бољи него у 2011.

Према свим параметрима и резултатима закључно са новембром 2012. године, Фонд ПИО је у протеклом периоду забележио повећану ефикасност. Комплетна ажурност Фонда у доношењу решења у законском року је за девет одсто виша него у претходној години, а напредак је остварен и у осталим сегментима рада.

– Приводимо крају фазу сумирања резултата о раду Фонда у 2012. години, а досадашњи показатељи указују да у обављању послова у делу остваривања права (доношење првостепених и другостепених решења) у поређењу са 2011. годином резултати јесу бољи. То се с једне стране односи на смањење броја нерешених захтева,

а с друге стране на повећање броја решења која се доносе у законском року. Наиме, прошле године је било 76 одсто решења донетих у законском року, а према последњим показатељима, што се тиче првостепеног поступка тај проценат је 85 одсто. Дефинитивне резултате видећемо почетком 2013. и они ће бити наведени у Извештају

за 2012. годину. На основу тренутних података можемо да закључимо да је рад Фонда у овом сегменту бољи него што је био у 2011. години. Осим повећане ажурности, побољшан је и квалитет рада тако да је број жалби све мањи – истиче Влада Станковић, директор Сектора за остваривање права из ПИО Републичког фонда ПИО. **Ј. Оцић**

ТИМСКИМ РАДОМ ДО

У току 2012. године Фонд ПИО је примио 470.000 захтева само за утврђивање права на пензију, решено је 436.000 захтева, од чега 85 одсто у законском року. Како су ови, али и други послови изгледали у прошлој години, питали смо запослене у Фонду.

Помоћник начелника за ПИО у Филијали Ниш, Ана Денић, напомиње да само ова филијала покрива територију Нишавског округа са око 120.000 осигураника и више од 90.000 корисника, па је до 1. 12. 2012. било више од 20.000 захтева.

– Повећали смо број решених захтева, тако их је у периоду јануар–новембар 2012. године 95 одсто од укупног броја поднетих захтева. У циљу што ефикаснијег рада уведен је програм интерних радних листа који омогућава праћење предмета од подношења захтева до окончања поступка. Од велике помоћи је и извештај контроле нацрта решења на основу којег је могуће пратити и квантитет и квалитет рада, а све то је постигнуто уз максимално ангажовање свих запослених – каже Ана Денић.

Весна Барбуловић, контролор нацрта решења у Одељењу за ПИО Филијале Бор, објашњава да су знатно унапредили начин рада и пружања услуга за осигуранике и кориснике. С обзиром на демографске специфичности које опредељују ову филијалу у смислу заступљености пољопривредног стажа и стажа оствареног у бившим југословенским републикама, као и на знатан број осигураника са стажом са увећаним трајањем, борска филијала је уредила базу матичне евиденције тако што је пољопривредним осигуранцима предочена могућност подношења захтева за мировање осигурања и мировање својства осигураника пољопривредника, у циљу умањења дуга по основу пољопривреде.

За све осигуранике који су остварили стаж са увећаним трајањем, а претежно су то за-

послени у Рударско-топионичарском басену Бор, омогућава се израда решења о подацима унетим у базу матичне евиденције (прерачунавање радног стажа). На овај начин знатно се скраћује дужина вођења поступка приликом каснијег остваривања права на пензију.

Ивана Петковић ради као самостални стручни сарадник – координатор у Филијали за град Београд, у Одељењу за ПИО и матичну евиденцију.

Током 12 година колико Ивана ради у РФ ПИО законска регулатива у области ПИО се често мењала. Од значајнијих новина у 2012. издваја спајање са Фондом за социјално осигурање војних осигураника, као и промене у погледу стицања права на старосну пензију за осигураника мушкарца и за остваривање права на породичну пензију за удову. Спајање са Фондом СОВО повећало је обим и сложеност посла. Напомиње да постоји изузетна колегијалност, да сви помажу једни другима у раду, и на тај начин превазилазе проблеме, уз наду да ће 2013. година бити још успешнија.

Дамир Богдан, самостални стручни сарадник за ПИО применом међународних споразума у Дирекцији Покрајинског фонда, каже:

– Област пензијског и инвалидског осигурања применом међународних споразума у последњих неколико година се веома живо развоја. Раније започет процес осавремењивања настављен је и 2012. године, али је и интензивирао и обогатио новим формама, захваљујући координираој активности Фонда и других државних органа и институција (пре свега Министарства рада, запошљавања и социјалне политике). У 2012. је одржано шест интернационалних дана разговора између представника Фонда и представника носилаца обавезног социјалног осигурања СР Немачке, Републике Хрватске и Републике Аустрије. Саветодавни дани који су одржани у Ре-

публици Србији, али и у поменим државама, омогућили су да око 700 корисника Фонда (у нашој земљи и у иностранству) у непосредним разговорима са представницима носилаца социјалног осигурања сазна значајне информације о условима и начину остваривања неког од права из ПИО у иностранству или у Србији, односно да добије информације о фази у којој се

ве, у јануару је окончан поступак консолидације података исплатних база Фонда за социјално осигурање војних осигураника и РФ ПИО, који је преузео послове обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања, као и послове финансијског пословања Фонда СОВО. РФ ПИО је исплату пензија за професионална војна лица почео са исплатом за фебруар

Дамир Богдан

налази поступак по већ поднетим захтевима за остваривање неког од права из ПИО. У 2012. закључен је међународни споразум о социјалном осигурању са Турском, а ступио је на снагу и новозакључени међународни споразум о социјалном осигурању са Републиком Аустријом. Ускоро ступа на снагу и нови међународни споразум о социјалном осигурању са Словачком Републиком.

У оквиру Сектора за финансијске послове, у 2012. предузете су активности у вези са уређивањем појединих питања која се односе на исплату права из ПИО и обуставе из пензија и новчаних накнада за кориснике права. Донето је низ инструкција, упутстава, обавештења и налога којима се регулишу поједина питања и поступци из тог сегмента.

По речима Сузана Воркапић, начелника Одељења за исплату пензија по домаћим прописима у Сектору за финансијске посло-

2012. Консолидација фондова је покренула бројне послове, а неки од њих су и закључивање уговора са правним лицима са којима је Фонд СОВО имао уговоре, као и са удружењима војних пензионера и клубом генерала, који имају око 40.000 чланова. С обзиром на то да су професионална војна лица и даље здравствено осигурана у Фонду СОВО, закључен је протокол о размени података електронским путем са Фондом СОВО.

У 2012. је, као и ранијих година, спроведен поступак сталне контроле функционисања исплате пензија и других права из ПИО у смислу утврђивања статуса корисника права и у смислу података којима Фонд располаже (упаривање података исплатних база корисника права из категорије запослених, самосталних делатности, пољопривредника и професионалних војних лица), као и поступак у вези са провером статуса корисника права на основу података

БОЉИХ РЕЗУЛТАТА

добијених од Републичког завода за статистику, на основу чега су упарени подаци овог завода са подацима о корисницима права којима је Фонд вршио исплату од 2000. до 2011. године.

Успостављен је нови контролни поступак и уведене су нове програмске апликације у вези са исплатом пензија и новчаних накнада лицима који нису корисници права, већ су одређени

бије – објашњава Сузана Воркапић.

Др Славољуб Врчевић, помоћник директора Сектора за медицинско вештачење, каже да је, према подацима који ће ускоро бити коначни, рад Сектора за медицинско вештачење квалитетнији него у 2011.

– Може се као квалитетнијим оценити то што је, у складу са Законом о ПИО, започет процес

технолозија. Одржава сервере, задужена је за рад електронске поште и још много тога. Радници Фонда знају колико је значајна њена подршка, као и подршка њених колега уколико нешто „запне“ на рачунару. Ове године су запослени у Сектору ИТ похађали и обуке (везане за HP опрему и виртуализацију сервера). У Бојанином послу свакодневно мора да се унапређује знање па се усавршава преко интернета кроз форуме, али и кроз обуке и честу комуникацију са колегама из других фирми. Све што је планирано за 2013. годину у Сектору ИТ уско је повезано са оним што је урађено у 2012, јер је систем ИТ као живи организам који се нон-стоп надограђује. Једна од новина која је урађена у прошлој години везана је за увођење електронске другостепене писарнице, прецизније речено – обављена је имплементација

Одсека за опште административне послове – писарнице, Фериде Гашић.

– До краја новембра 2012. године кроз овај одсек евидентирано је 671.246 аката и предмета, од којих је кроз испоручни списак и курирском доставом примљено укупно 219.015 пошиљки; сигнирано, класификовано по садржају материје, евидентирано у основне евиденције и достављено стручним службама кроз интерне доставне књиге укупно 115.342 акта; сигнирано по врсти права, административно-технички обрађено и достављено у рад управних предмета по жалби из свих филијала, спорова-тужби и ургенција Управног суда – укупно 42.630 предмета; уписано аката и предмета у доставну књигу за место и отпремљено свим филијалама Фонда, центрима за социјални рад, министарствима, Управном

Бојана Деретић

за пријем пензије уместо корисника (овлашћено лице, старац, хранитељ, родитељ за малолетно дете).

Према важећим законским прописима као нов институт уведени су извршитељи, те су донесене инструкције којима је уређено поступање приликом извршавања закључака које доносе извршитељи, и поступање по захтевима извршитеља за давање података о корисницима права из ПИО и спровођење обуштава из пензија.

– Посебно наглашавам и једнократну исплату помоћи пензионерима од 16.000 динара, у складу са закључком Владе Републике Србије, која се исплаћивала квартално. Да би се спровела морали смо да израдимемо инструкције за наше запослене, затим и програмске апликације. Важно је напоменути и да је урађена инструкција за запослене у вези са исплатом накнаде погребних трошкова ван територије Републике Ср-

вештачења професионалних војних лица. Почетком 2012. оформљена је служба у згради РФ ПИО на Новом Београду која ради искључиво за потребе вештачења помоћи и неге другог лица. Година која је иза нас веома је значајна и због тога што су лекари Фонда постали чланови престижног удружења EUMASS (Европско удружење лекара вештака у социјалној заштити и систему ПИО). У септембру је одржано и десето Саветовање лекара вештака. Новом организацијом сектора знатно је убрзан сам процес вештачења тако да је доведен у законски оквир. У циљу даљег осавремењивања сектора, основана је Комисија за научноистраживачки рад.

Бојана Деретић је у Фонду од 2003. године и каже да је стекла много искуства јер је захтевно радити са тако великим ИТ системом који користи 3.000 запослених. Бојана је самостални стручни сарадник систем инжењер у Сектору информационих

Ферида Гашић

новог програма ДМС (документ-менаџмент система).

Основна делатност Одсека за опште административне послове – писарнице, у Сектору за правне и опште послове у Дирекцији Фонда, заснована је на спровођењу канцеларијског пословања, тј. на обезбеђивању правилног пријема, евидентирања и кретања поднесака и свих аката, од почетног до завршног процеса рада. Како ови послови изгледају исказани у бројевима, представила је шеф

суду – укупно 90.744 акта и предмета, а преко поштанске службе послато укупно 203.511 пошиљки. Све ове послове у Одсеку обављају 22 запослена и врло су посвећени послу, будући да је ажурност, у скоро свим сегментима, на дневном нивоу – истакла је Ферида Гашић.

Татјана Илић, виши сарадник за послове директора у Сектору за односе с јавношћу, каже да је њен посао занимљив и динамичан.

– Моја обавеза је да у сарадњи са руководиоцима поједи-

Игор Стојановић

них служби, колегама из мог сектора и колегама из филијала обезбедим потребне информације, омогућим комуникацију са директорком. Некада је темпо рада такав да морам истовремено да будем концентрисана на више области. Посебно бих истакла контакт с грађанима, телефонски или путем електронске поште. Позиви стижу са свих страна, врло често и из иностранства, а број позива је знатно повећан уколико је нека тема актуелна. Јављају се људи са потресним животним причама који очекују да их саслушате и помогнете. Наравно да има и незадовољних странака, па је сталоженост и стрпљење у комуникацији неопходно. Трудим се да свима максимално изађем у сусрет, стога је задовољство веће када се странка јави да захвали и похвали наш рад. Користим ову прилику да захвалим свим колегама на сарадњи, јер без тимског рада нема ни резултата – каже Татјана Илић.

Игор Стојановић из Сектора за односе с јавношћу истиче да је његов посао шефа Одсека за медије интересантан, али истовремено и веома одговоран.

– Информишемо наше кориснике тако да буду што боље упуњени у своја права из ПИО. У години иза нас имали смо више од 3.000 медијских објављивања преко 300 објављених саопштења за јавност кроз електронске и штампане медије, што је показатељ наше успешне сарадње са свим медијским кућама. Посебно наглашава да смо редизајнирали наш веб-сајт који је сада функционалнији, пре-

гледнији и потпуно прилагођен свим грађанима. Уведена је енглеска верзија сајта и нови одељак „контакт питања“ у коме сви заинтересовани могу добити помоћ и додатне информације из било које области рада Фонда. У овој години упуњено нам је више од 6.000 питања преко овог сервиса. Резултат свега наведеног је за 70 одсто већи број посета сајта него у 2011.

Запосленима у овом сектору је циљ да у 2013. години још више побољшају квалитет услуга.

– Спровели смо анкету испитивања задовољства корисника која је указала на сегменте у пословању које треба побољшати. Унапредили смо и простор у шалтер салама и чекаоницама, тако што смо истакли јасна обавештења и широко наменски оријентисане видео презентације, брошуре и књиге утисака. Пошто је наш сектор задужен не само за екстерну, већ и за интерну комуникацију, захваљујем свим колегама на сарадњи и честитам им новогодишње и божићне празнике – наглашава Игор Стојановић.

Грађанима је неопходна правна сигурност коју могу да имају када правилно разумеју одговоре на бројна питања из сложене материје као што је пензијско и инвалидско осигурање. Зато у свакој организационој јединици, у свакој филијали постоји правна помоћ. У Служби 1 Филијале за град Београд (зграда на Новом Београду) у правној помоћи раде Слободан Марсенић и Душан Младеновић. Савете само у овој згради дневно потражи чак и

до 150 странака. Најчешће дилеме тичу се листинга, односно података матичне евиденције. Питање које се најчешће може чути јесте – када стичем услов за пензију. Ту су и дилеме у вези са померањем старосне границе, али и бројне друге. Душан Младеновић и Слободан Марсенић наводе да недоумица код странака увек има, јер је посту-

стандарда и очекивања организације), неопходно је да интерни ревизори имају стручне и поуздане сараднике.

У Одељењу за интерну ревизију исплате пензија и новчаних накнада ради Весна Трифуновић, виши сарадник. То су послови прибављања информација и обрада документације којима се потврђују ревизорски

Слободан Марсенић

Весна Трифуновић

пак доношења решења сложен процес у коме треба прецизно утврдити чињенице и прибавити све доказе. Служба правне помоћи, поред бројних савета које пружа, издаје и потврде о животу за кориснике иностраних пензија.

С обзиром на сложеност и величину Фонда, као и на захтеве струке који се стављају пред интерну ревизију (задовољење највиших професионалних

налази, као и вођење разних евиденција о обављеним ревизијама, датим препорукама и активностима на њиховом извршењу. Весна истиче колегијалност, каже да има добру сарадњу са колегама, и да је спремна да усваја нова знања неопходна за обављање посла и напредовање. Остаје се и након радног времена да би се одређени посао завршио у року.

Јелена Оцић

Помоћ за родитеље

У склопу обележавања трећег децембра – Међународног дана особа са инвалидитетом, у ШОСО „Милан Петровић“, у Новом Саду, одржана је трибина на тему „Остваривање права по основу медицинских вештачења из домена социјалне заштите и социјалног осигурања“. Предавач је био др Милорад Орловић, начелник Одељења за медицинско вештачење у Дирекцији Покрајинског фонда ПИО, а трибини су присуствовали Сава Страњић, члан Савета за особе са посебним потребама Скупштине града Новог Сада, Титијана Журжован из Центра за социјални рад, родитељи деце корисника Дневног боравка и Радног центра, као и представници ШОСО „Милан Петровић“ и више удружења ОСИ из Новог Сада.

Др Милорад Орловић је најпре говорио о условима који морају да се испуне да би се права из пензијског осигурања могла остварити, о остваривању права на инвалидску пензију, новчаног накнади за туђу помоћ и негу, као и о праву на процену телесног оштећења.

Објашњавајући на који начин се вештачењем одређује у коју од три категорије спада осигураник, Орловић је нагласио да проблем често задаје непотпуна медицинска документација по којој треба донети налаз вештачења.

Начелник Одељења за медицинско вештачење је објаснио

првостепени и другостепени поступак, ревизију поступка, као и начин вештачења радне способности пред комисијом Националне службе за запошљавање, по Закону о рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом.

– Вештачи се тако да се добијају три оцене, а оцењује се да

су до 15. године оцењени као радно неспособни, после смрти родитеља (старатеља) стекли право на породичну пензију.

Др Милорад Орловић је такође нагласио важност ваљане медицинске документације која се доставља на вештачење, односно објаснио је да сваки налаз мора имати наведено име и

и о надокнади трошкова превоза деци и родитељима који путују до школе из других општина.

Славица Марковић, директорка СОШО „Милан Петровић“, нагласила је да је из проблема које уочавају и имају родитељи видљиво да постоји несклад између потреба ове деце и важећих закона и прописа. Из тих

Са трибине у Новом Саду

ли је особа способна да ради с пуним радним временом, да ли има смањену радну способност, да ли се може запослити под посебним условима или је потпуно изгубила радну способност – нагласио је др Орловић. Посаветовао је родитеље који имају децу са инвалидитетом да их преко центара за социјални рад упуте на вештачење радне способности да би, ако

презиме особе на коју се односи, печат, потпис, датум и број протокола.

Током трибине било је доста питања родитеља у вези са проблемима деце која су рођена са инвалидитетом, о разлозима одбијања захтева за остваривање права на туђу помоћ и негу, о контролним прегледима деце која су трајно оболела, о помоћи таквој деци након смрти родитеља, али

разлога она је предложила да се покрене иницијатива за измену постојећих прописа и формира тим за њену припрему у којем би били представник Центра за социјални рад, члан Савета за особе са посебним потребама, омбудсман, др Милорад Орловић, представници удружења ОСИ и родитеља, као и стручни људи из ШОСО „Милан Петровић“.

Д. Корач

ДОНАЦИЈА ЈАПАНА БЕОГРАДУ

Специјализовани дневни боравак за старе

Главни град би ускоро требало да добије први специјализовани дневни боравак за старе, који би био смештен на Новом Београду, у улици Милеве Марић Ајнштајн. Уговор о донацији средстава за опремање ове установе потписан је између Секретаријата за социјалну заштиту града Београда и компаније Јапан тобако интернешенел (ЈТИ).

Овај дневни боравак моћи ће да прими 30 особа, а намењен је онима којима је

потребна нега и надзор током дана, када њихови најближи нису код куће. Тошио Цунозаки, амбасадор Јапана у Србији, рекао је да његова земља и компанија ЈТИ издвајају велика средства за побољшање живота угрожених особа и да ће се сарадња са Србијом наставити.

Више од хиљаду лица у Београду поднело је захтев за помоћ у кући, што значи да постоји потреба да се капацитети за социјалну

заштиту старих прошире. Секретар за социјалну заштиту града Београда, Ненад Матић, најавио је да ће у наредних неколико година бити саграђено још 15 оваквих објеката, да би свака београдска општина могла да пружи одговарајућу помоћ старим људима.

Рецимо још и то да, према попису из 2011, у Београду живи 270.000 особа старијих од 65 година, од којих чак 38.000 на територији општине Нови Београд.

Љ. М.

Стари желе да буду активнији

У Београду је 21. децембра одржана научна конференција „Однос младих према старима и старењу“, чиме је још једном обележена Европска година активног старења и међугенерациске солидарности.

Бранкица Јанковић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, нагласила је да је тема старости и старења једна од најважнијих, и то не само због неповољних демографских трендова.

– Веома је битно отворити тему односа младих према старима, а добро би било размишљати и обрнуто, о односу старих према младима, због разних предрасуда о младим људима – рекла је Бранкица Јанковић.

Председник Геронтолошког друштва Србије, Милош Немањић, подсетио је да стари све више желе да буду активни у друштву али да је дискриминација према старијима једна од три доминантне дискриминације у свету.

Према мишљењу учесника конференције, нема довољно истраживања која показују

Бранкица Јанковић и Милош Немањић

какав је однос младих према старима, а „ејџизам“ – дискриминација старих – не само да

је општеприсутан него је и друштвено дозвољен.

Подаци Института за педаго-

шка истраживања у Београду показују да на ставове не утиче квантитет већ квалитет, односно не колико времена деца проводе са старима већ како проводе то време. Ово истраживање је показало и да деца старијег узраста негативније гледају на старе. Такође, деца из мањих средина имају негативније ставове о старијим особама од деце из већих средина, односно градова. И резултати истраживања Педагошког факултета у Сомбору показују да влада прилично неразумеваче младих према различитим потребама старијих особа, нарочито када је реч о испитаницима од 13 до 17 година живота. Институт друштвених наука је интервјуисао студенте из чијих одговора се такође види да се старост доживљава у доминантно негативном контексту.

Поред истраживања о ставовима младих према старима, на конференцији су представљени и радови на теме – Однос старих у породици и ширем друштвеном окружењу, Међугенерациски програм и интеграција старих особа, Целоживотно учење и образовање старих особа и друге.

Ј. Оџић

ПРИЗНАЊЕ РАДНИЦИМА СЕКТОРА ЗА ИТ ФОНДА ПИО

Дискоболос за издавачтво

Након што је у децембру прошле године Републички фонд

ПИО награђен главном наградом „Дискоболос 2011“ у кате-

горији „Друштвене делатности“, ове године су на свечаности у Старом двору у Београду исто признање добили и запослени у Сектору информационих технологија Дирекције РФ ПИО Предраг Јовановић и Владан Ненадић. Наиме, они су као аутори књиге „Умрежи ме“ из едисије „Рачунајте на рачунаре“, коју је рецензирао њихов колега Михајло Милићев из Сектора за ИТ Дирекције Покрајинског фонда, добили посебно признање – „Дискоболос 2012“ у категорији специјалних награда у области издавачтва.

Свечаност доделе награде

„Дискоболос“ – интернационалног признања за примену информационо-комуникационих технологија, и ове године је, по осамнаести пут, организовао Јединствени информатички савез Србије (ЈИСА) у сарадњи са Европском привредном комором из Брисела – EEIG и Саветом европских професионалних информатичких асоцијација – CEPIS.

Одломке из књиге „Рачунајте на рачунаре“ овогодишњег лауреата Предрага Јовановића објављујемо у континуитету у „Гласу осигураника“.

М. Мектеровић

Стигла помоћ за београдске пензионере

Исплата четврте рате помоћи београдским пензионерима почела је у уторак, 25. децембра. Најстарији Београђани чије пензије не прелазе 17.936,10 динара добили су и овај пут по 4.000 динара.

Тренутно ову врсту помоћи прима око 85.000 београдских пензионера.

Град Београд ће и у 2013. години новчано помагати суграђане чија

Исплата пензија

Исплата другог дела новембарских примања пензионерима из категорије запослених почела је 25. децембра.

Бившим пољопривредницима други део припадности за новембар исплаћен је 21. децембра, док ће им први део децембарских примања бити исплаћен 4. јануара.

Пензионери самосталних делатности примили су целе децембарске пензије 29. децембра, док ће пензионисаним војним лицима децембарске пензије бити исплаћене 4. јануара.

месечна пензија не прелази 20.000 динара. У марту, јуну, септембру и децембру пензионери чија месечна примања износе од 18.000 до 20.000 динара добиће по 4.000 динара. Оне чија пензија износи од 15.000 до 18.000 динара град ће помоћи са четири рате по 5.000 динара.

Пензионери чије су пензије до 15.000 динара добиће од града четири пута по 1.000 динара, јер они већ примају помоћ са републичког нивоа.

Да подсетимо, Влада Републике Србије је у септембру 2012. донела одлуку о исплати новчане помоћи пензионерима чији месечни износ пензије не прелази 15.000 динара.

Г. О.

СКУПШТИНА САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ У ВРДНИКУ

Стална брига о чланству

На седници Скупштине Савеза пензионера Војводине, одржаној средином децембра у Врднику, главне теме биле су рехабилитација пензионера у бањама и РХ центрима Србије о трошку Фонда ПИО, остваривање здравствене заштите пензионера, информација о колективном осигурању, као и извештај о извршењу Финансијског плана Савеза.

Гости на Скупштини СПВ били су Славко Имрић, директор Покрајинског фонда ПИО, Слободан

На Скупштини је прихваћена и информација о спровођењу рехабилитације пензионера у бањама Србије о трошку Фонда ПИО, а поред добре сарадње са филијалама, учесници су истакли да су задовољни и радом комисија у којима су учествовали и чланови Савеза.

Говорећи о остваривању здравствене заштите пензионера, Ненадић је нагласио да је потребно на нивоу општинских организација разговарати са локалном управом и руководством домова

Гамбер, помоћник директора ПФ, и Илија Шакић, директор новосадске филијале РФ ПИО.

Поздрављајући присутне, Славко Имрић је истакао да се ова организација брине о свом чланству и положају пензионера.

– Што се тиче сарадње између ПФ ПИО и Савеза пензионера Војводине, она се првенствено огледа у остваривању бесплатне рехабилитације у бањама, и до сада је то искористило 2.433 корисника пензија из Војводине – истакао је Имрић.

Да Савез пензионера Војводине има веома добру сарадњу са Покрајинским фондом ПИО сматра и Милан Ненадић, председник СПВ, који је нагласио заслуге директора Славка Имрића за то што све филијале Фонда сарађују са општинским организацијама СПВ.

здравља да би се побољшао квалитет здравствених услуга за кориснике пензија.

На седници се доста говорило и о социјалном положају пензионера и кретању пензија у протеклој години, о пензијском систему Србије и о Закону о ПИО.

Прихваћена је и информација о колективном осигурању пензионера од последица несрећног случаја – незгоде, и о колективном осигурању помоћи у кући и кућној помоћи и нези.

Усвојен је Извештај о извршењу Финансијског плана Савеза за 2012. годину, а Скупштина је информисана да је на Извршном одбору прихваћен захтев Удружења пензионера ПТТ саобраћаја Нови Сад да постану чланови Савеза пензионера Војводине.

Д. Кораћ

БЕОГРАД

О питањима старости и старења

У Републичком заводу за социјалну заштиту 12. децембра је одржан састанак Радне групе претходног сазива Савета за питања старења и старости Владе Републике Србије. Љиљана Секулић из Републичког

завода за статистику на овом састанку је представила пројекције издатака за пензије у периоду 2010-2020.

Др Лидија Козарчанин, представник Србије у Европској радној групи за старење и на-

ционални кореспондент за ову област, поднела је извештај са састанка радне групе која функционише при УН од 2008. године.

На скупу је приказана и публикација Европске фондације

за унапређење услова живота и рада „Приходи од рада после пензионисања у ЕУ“, коју је представила Бранка Бркић из Одељења за истраживање Републичког завода за социјалну заштиту. Студија је израђена поводом обележавања 2012. као године активног старења и међугенерациске солидарности у Европској унији.

Ј. О.

Образовни систем ускладити са тржиштем рада

Национална служба за запошљавање и Универзитет у Новом Саду потписали су недавно у Ректорату новосадског универзитета Меморандум о дугорочној пословно-институционалној сарадњи, о размени и анализи података о високом образовању и запошљивости младих и реализацији других заједничких активности. Формализација пословних и партнерских односа ових институција остварена је након што је сагледан значај њихове сарадње у области образовања, запошљавања и тржишта рада.

На потребу усаглашавања сарадње између привреде и образовања указали су недавно и представници Уније послодаваца Србије и Војводине, а о овом проблему речито говоре и подаци Покрајинске службе за запошљавање (ПСЗ) с краја новембра ове године: од укупно 200.503 незапослена лица у Војводини која траже посао, њих 13.411 има диплому факултета (8.413 жена и 4.943 мушкарца), што је 6,69 посто укупног броја незапослених.

Због тога је Владимир Срдич, директор ПСЗ, најавио и прве заједничке кораке који ће бити предузети већ почетком наредне године. У плану је научни скуп о образовању, запошљавању и тржишту рада, а обавиће се и истраживање односа образовног система и запошљавања ради њиховог усклађивања и боље проходности високообразованих мла-

Потписивање
Меморандума
у Ректорату
на новосадском
универзитету

дих људи на тржишту рада. Планира се, такође, и серија трибина намењених ученицима завршних разреда средњих школа, са циљем да се ђаци упознају са могућностима наставка школовања и ситуацијом на тржишту рада као битном одредницом професионалне каријере. Срдич верује да ће у наредном периоду транзиција од образовања до посла бити краћа и да ће се млади факултетски образовани људи краће задржавати на тржишту рада.

По речима ректора УНС, др Мирослава Весковића, један од задатака Универзитета је да повећа запошљивост студената и да им понуди одговарајућа знања која ће бити препозната на тржишту. У том смислу он је

најавио да ће студентима бити понуђене тзв. трансверзалне компетенције – оне које се не фокусирају само на једну област или једну професију, већ се могу применити у различитим областима. Весковић је нагласио да Универзитет своју значајну улогу види и у заокруживању националног оквира квалификација.

Мирослав Васин, покрајински секретар за привреду, запошљавање и равноправност полова, изразио је очекивање да ће УНС, као и до сада, допринети решавању проблема незапослености и подизању укупних капацитета образовања младих, те стварању шанси да они након дипломирања у што краћем року нађу посао.

М. Мектеровић

УСКРО ЗАКОН О ЗАДРУГАМА

Нова шанса за земљораднике

Спорадично оснивање земљорадничких задруга, на иницијативу амбициозних и агилних појединаца, по свој прилици резултираће повратком ових некадашњих удружења, јер је Влада Србије за пролеће 2013. најавила доношење Закона о задругама. За јануар је планирана јавна расправа о нацрту новог закона, а у скупштинској процедури требало би да се нађе током пролећног заседања парламента.

Будући да је опредељење да се предност пружи пољопривреди, закључено је да земљорадничке задруге представљају потенцијал за њено оживљавање, као и за економски развој села и локалних средина који ће, очекује се, смањити миграције из руралних подручја.

Драгијана Радоњић-Петровић, саветница у Министарству финансија и привреде, мисли да постоји консензус да је закон неопходан јер међународна и домаћа искуства показују сву економску и друштвену оправ-

даност постојања задруга и њихових предности у односу на друге облике пословања. Због отпорнијег и прилагодљивијег начина организовања у времену кризе, задругама је лакше да склапају одрживе послове, сматра Драгијана Радоњић-Петровић.

Држава ће учинити све да земљорадничке задруге поново постану окосница развоја пољопривреде и села, тврди Сенад Махмутовић, државни секретар у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, и додаје да ће нови Закон о подстицајима обезбедити средства задругама, али и свим другим учесницима у пољопривредној производњи.

По речима Николе Михаиловића, председника Задружног савеза Србије, у Србији су до сада регистроване 1.733 земљорадничке задруге, од којих је 1.503 активно. У поступку стечаја су 92 задруге, док су 52 у процесу ликвидације.

Облици задружног удруживања

Закон о задругама неће обухватати само земљорадничке, већ и све друге облике задружног удруживања. У Србији су до сада регистроване 2.124 задруге са 123.000 грађана. Већину од укупног броја задруга представљају земљорадничке, а потом следе студентско-омладинске, стамбене, занатске и потрошачке задруге.

Постојеће задруге окупљају 32.700 задругара и стотинак хиљада коопераната, али им је тренутно највећи проблем нерешен статус задружне имовине. Она је највећим делом у друштвеном власништву, а задруге отежано приступају тржишту капитала јер не могу да обезбеде гаранције.

Љ. Миленковић

Традиција бриге о старима

Геронтолошки центар у Крагујевцу обележио је пола века постојања и сто година од оснивања првог Дома старих у овом граду. За педесет година у некадашњем Дому за старе изграђена су четири објекта, али и проширена листа услуга које пружа ова установа социјалне заштите. Тренутни капацитети Геронтолошког центра са 322 корисника су испуњени, а у овој установи најављују и нове облике збрињавања старих.

– Спремни смо да и у наредним годинама развијамо нове садржаје, пре свега мислим на први хоспис, који очекујемо да ће за неколико година бити отворен у Крагујевцу, будући да смо прву фазу завршили – истакао је директор крагујевачког Геронтолошког центра, Владан Јовановић.

Свечаној академији и обележавању јубилеја присуствовали су и корисници ове установе, који су углавном задовољни услугама.

Дугу традицију организоване бриге о старима у Крагујевцу похвалила је и државна секретарка Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, Бранкица Јанковић, која је оценила да овај геронтолошки центар поседује техничке, кадровске и све друге услове да буде једна од првих установа у Србији која ће достићи нове стандарде у пружању услуга старим лицима.

Поред збрињавања старих, у оквиру ГЦ постоји и Дневни боравак за старија лица, али и прихватилиште у коме је ове зиме уточиште пронашло шест особа из Крагујевца и других општина шумадијског региона.

Милош Сантрач

GERONTOЛОШКИ ЦЕНТАР „СРЕМ“

Отворени дан

Геронтолошки центар „Срем“ у Руми недавно је организовао отворени дан за сусрете са центрима за социјални рад из Срема. Позиву домаћина одазвали су се представници центара из Инђије, Пећинаца, Шида, Сремске Митровице и Руме.

Након разговора са колегама и размене информација, социјални радници, психолози и правници

упутних центара присуствовали су програму који је извео хор ГЦ „Срем“, а потом су посетили штићенике из својих општина и уручили им поклоне.

Д. Р

ПОКРАЈИНА ПОМАЖЕ РАЗВОЈ БАЊСКОГ ТУРИЗМА У ВОЈВОДИНИ

Бање шире понуду

Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова доделио је бесповратно укупно 13 милиона динара општинама и градовима у Војводини који имају развијен бањски туризам ради подизања њихове конкурентности на домаћем и страном туристичком тржишту. Тим поводом, ресорни покрајински секретар Мирослав Васин потписао је почетком децембра уговоре са представницима и председницима општина Зрењанин, Кањижа, Инђија, Ириг и Апатин.

Бање ће додељени новац искористити за подизање, проширење, и осавремењивање својих смештајних и услужних капацитета, али и за увођење нових рекреативно-здравствених програма и проширење понуде корисницима.

Бање у Сланкамену, Апатину и Кањижи добиле су по 1,8 милиона динара које ће употребити за куповину новог намештаја, а бања Русанда у Меленцима добијених 1,5 милиона динара уложиће у постављање соларних колектора на кров зграде, чиме

Иван Бошњак и Мирослав Васин

ће поправити енергетску ситуацију и обезбедити економичније снабдевање топлотом водом.

По речима Васина, овог пута највише бесповратних средстава уложено је у бању Врдник – шест милиона динара, ради развоја високог здравственог туризма. Тим

новцем ће се изградити фитнес центар на отвореном, осветлиће се туристичка стаза и направити трим стаза.

– Туристичку понуду у Војводини у 2013. години посебно ћемо усмерити у правцу бањског туризма јер нам је природа дала геотермалне изворе енергије, благо које до сада нисмо довољно искористили, а које је једна од наших највећих развојних шанси – најавио је наставак финансијске подршке војвођанске владе и у наредној години Мирослав Васин.

Оваква настојања подржао је и Иван Бошњак, градоначелник Зрењанина.

– Ми у средњем Банату и у граду Зрењанину са великим одобравањем подржавамо овакве иницијативе за развој бањског и здравственог туризма, јер смо и у нашим локалним плановима развоја предвидели да здравствени туризам у бањи Русанди подигнемо на виши степен, али и да корисницима понудимо нове садржаје, рецимо конгресни туризам – нагласио је градоначелник Зрењанина.

Мирослав Мектеровић

Свечано за Божић

Свињска плећка са сувим воћем

Састојци: свињска плећка, око 2,5 кг, по 200 г сувих шљива, сувих кајсија, сувих смокава, 100 г лешника, 4 дл сувог белог вина, 2 чена белог лука, маслиново уље, кашика маслаца, 3 кашике меда, со, бибер.

Начин припреме: из плећке извадити кост и мало је раширити за роловање. Лешник пропржити, очистити од опне, крупније исецкати и додати воћу. Суво воће опрати па потопити у мало вина да одстоји око 30 минута. Пола воћа извадити из вина и оцедити. Месо посолити и побиберити. На месо поређати половину сувог воћа и савити у ролат. Споља месо још мало посолити и побиберити и увезати канапом да се не отвара. Бели лук очистити и пресећи на пола. Оштрим ножем направити зарезе у које се стави бели лук. На мешавини уља и маслаца пропржити месо са свих страна па ставити у тепсију за печење. Помешати остатак вина и мед и том мешавином залити месо. Пећи у загрејаној рерни на 180°C око 50 минута, уз повремено преливање меса. Додати остатак воћа и вина и пећи још 20-ак минута.

Слатки хлеб

Састојци: 500 г брашна, свеж квасац, 250 мл млека, 3 јаја, 50 г шећера, мало соли, 200 г маслаца, 200 г разног сувог воћа.

Начин припреме: у посуду ставити брашно. Направити удубљење у које се сипа топло млеко и удроби квасац, додати шећер и со. Кад квасац крене, замесити тесто уз додаток растопљеног маслаца. Воће ситно исец-

кати и умешати у тесто. Оставити тесто да надође око 30 минута. Подмазати тепсију за печење, тесто премесити и ставити у тепсију да одмори око 15 минута. Пећи у рерни загрејаној на 200°C око 50 минута. Печени хлеб премазати са мало отопљеног маслаца.

Куглице од паленте

Време припреме: 45 минута

Састојци: 300 гр паленте, 950 мл воде, 3 јаја, 100 гр сира, 100 гр сусама, 100 гр кикирикија, со.

Начин припреме: паленту скувати у посољеној води. У прохладјену паленту умутити жуманца и сир и од те масе правити куглице. Куглице уваљати у беланца, а затим неке у сусам, а неке у крупно млевени кикирики. Пећи у рерни загрејаној на 180-200°C око 10 минута.

Напомена: ове куглице могу бити послужене као предјело или као лаган оброк уз салату. Такође се могу служити уз месо и сос.

Запечене говеђе шницле са бресквом

(за четири особе)

Време припреме: 30 минута

Састојци: 4 говеђе шницле, 4 половине брескве из конзерве, 4 листа гауда сира, кашика уља, кашика путера, со, бели бибер.

Начин припреме: загрејати рерну на 200 степени. У већем тигању загрејати уље, до-

дати путер. На томе кратко пећи шницле са обе стране. Месо затим посолити и побиберити и ставити га у плитку тепсију за печење. Полутке брескве оцедити од сока, и на сваку шницлу ставити по једну и прекрити листићем сира. Пећи у рерни десетак минута док се сир не отопи.

Напомена: уз овако припремљене шницле није потребан прилог. Једу се топле.

Капри торта

Време припреме: 2 сата

Састојци: 12 јаја, 1 кг шећера, лимун, 7 кашика брашна, кашика уља, 1 л кашастиг сока од јагоде, 200 гр пудинга од јагоде, 400 гр смрзнутих јагода, 2 ванил шећера, пудинг од ваниле, 750 гр млека, 1 путер, 100 гр чоколаде, шлаг, неколико кашика уља.

Начин припреме: 12 беланаца умутити са ½ кг шећера, соком од лимуна, 1 кашиком уља и 2 кашике брашна. Пећи у ђувечари.

Фил: у литар кашастиг сока од јагоде додати 14 кашика шећера. Кад прокува, додати 200 гр пудинга од јагоде. У врућ фил додати 400 гр смрзнутих јагода и истрести га на хладну кору.

Умутити 12 жуманаца са 250 гр шећера, пудингом од ваниле, пет кашика брашна и два ванил шећера. Сипати у 750 гр вријућег млека. Када се охлади, додати путер. Чоколаду истопити на уљу и ставити одозго. Преко глаzure од чоколаде ставити шлаг и до служења држати у фрижидеру.

Напомена: ову тарту треба пећи у калуку који се отвара, или у дубљој ђувечари из које ће се vadити.

Припремила: Софија Доминиковић

Основни Office Toolbar (2)

Активирање команди коришћењем тастатуре

Сваку опцију можемо да активирамо и преко тастатуре користећи комбинације тастера. Поступак је:

1. кликнемо десним тастером миша на опцију **File**;
2. кликнемо на опцију **Customize ribbon**;
3. поред опције **Keyboard shortcuts** кликнемо на дугме **Customize**;
4. у опцији **Categories** изаберемо категорију у којој се налази команда коју желимо да активирамо и преко тастатуре (рецимо **Office Menu**);
5. у пољу испод наслова **Commands** изаберемо команду коју желимо да активирамо путем тастатуре (у пољу **Current keys** приказана је понуђена комбинација тастера уколико постоји за изабрану команду);
6. у пољу **Press new shortcut key** притиснемо комбинацију тастера за коју желимо да изврши маркирану команду (рецимо **Ctrl+Alt+E**);
7. кликнемо на дугме **Assign**;
8. кликнемо на дугме **Close**;
9. кликнемо на дугме **OK**;
10. притиском на комбинацију тастера **Ctrl+Alt+E** извршићемо жељену команду.

Напомена: Основни toolbar можемо поставити испод икона када кликнемо десним тастером миша на опцију **File**, па изаберемо опцију **Show Quick Access Toolbar Below the Ribbon**, или вратити изнад кликом на **Show Quick Access Toolbar Above the Ribbon**.

Аутоматско снимање

Да не бисмо сваки час снимали извршене промене, постоји опција аутоматског снимања документа. Поступак је:

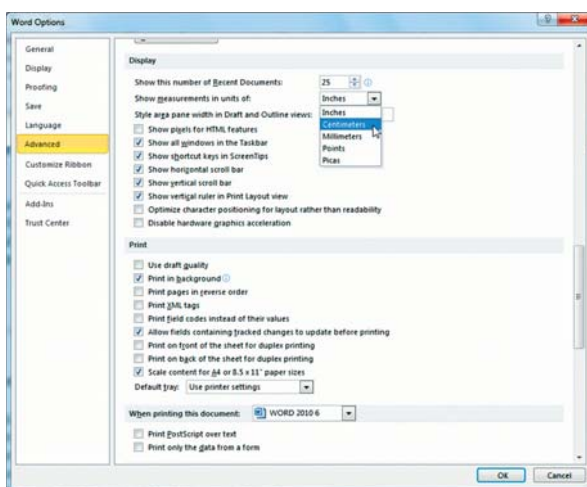
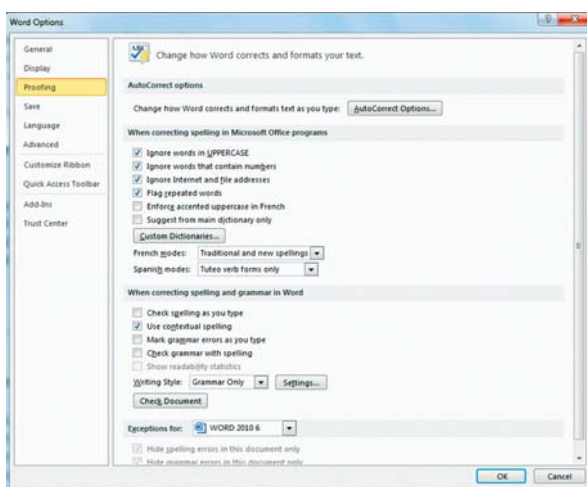
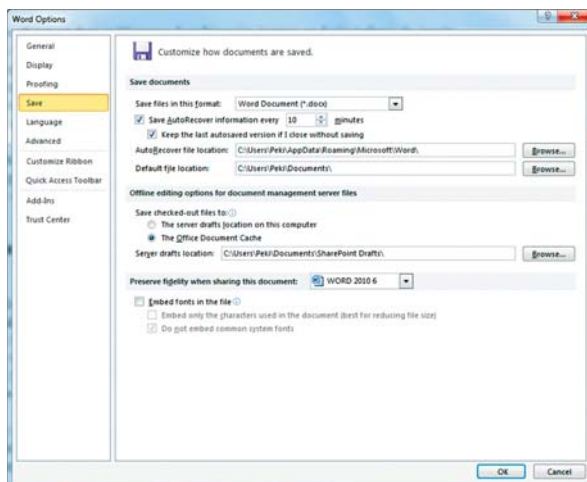
1. кликнемо десним тастером миша на опцију **File**;
2. изаберемо опцију **Customize Quick Access Toolbar**;
3. изаберемо опцију **Save**;
4. испод наслова **Save documents** потврдимо (чекирамо) опцију **Save AutoRecover information every**;
5. у пољу поред ове опције укацамо или подесимо стрелицама број минута после којег ће Word аутоматски чувати документ и извршене промене;
6. кликнемо на дугме **OK**.

Customize Quick Access Toolbar...

Show Quick Access Toolbar Below the Ribbon

Customize the Ribbon...

Minimize the Ribbon

Уклањање црвене линије којом је подвучен текст

У основној поставци програм Word подвлачи црвеном линијом све енглеске речи које не разуме или које су нетачно исписане. Како ми текстове куцамо углавном на српском језику и Word не разуме скоро ниједну реч, све је подвучено црвеном линијом. Због тога је можемо уклонити по следећем поступку:

1. кликнемо десним тастером миша на опцију **File**;
2. кликнемо на опцију **Customize Quick Access Toolbar**;
3. изаберемо опцију **Proofing**;
4. испод наслова **When correcting spelling and grammar in Word** искључимо (отчекирамо):
 - a) **Check spelling as you type**;
 - b) **Mark grammar errors as you type**;
 - c) **Check grammar with spelling**;
5. кликнемо на дугме **OK**.

Претварање мерних јединица у центиметре или инче

1. кликнемо десним тастером миша на опцију **File**;
2. кликнемо на опцију **Customize Quick Access Toolbar**;
3. изаберемо опцију **Advanced**;
4. испод наслова **Display** у пољу поред опције **Show measurements in units of** бирамо:
 - a) **Inches**;
 - b) **Centimeters**;
 - c) **Millimeters**;
5. кликнемо на дугме **OK**.

Повратак на претходну позицију

Уколико смо погрешили приликом уписивања података у текст, можемо да се вратимо на претходно стање користећи икону **Undo**. Рецимо, уколико смо у тексту погрешно откуцали неку реченицу, можемо је обрисати, али је лакше да левим тастером миша кликнемо на опцију **Undo** и те реченице више неће бити на екрану. Постоји и супротна команда од **Undo**, то је команда **Repeat** и она нас враћа на поништени корак.

Предраг Јовановић
Наставиће се

У ПОСЕТИ УДРУЖЕЊУ ЖЕНА ИЗ ГОЛУПЦА

Дунавска голубица

Хоће ли народни мотиви и ручни радови жена Србије постати бренд, показаће време, а неки од тих производа већ сада се користе као сувенир-поклони државних органа гостима из иностранства. У њиховој изради, између осталих, учествује и удружење жена „Дунавска голубица“ из Голупца, које има задатак да чува народну традицију и њене рукотворине.

– Удружење „Дунавска голубица“ основано је почетком 2010. године. Окулђа претежно жене са села које негују традиционални вез, по коме је овај крај познат, а оне као веома успешне у тим техникама. Поред традиционалног веза, чланице удружења баве се и ткањем и израдом везених и плетених одевних предмета – каже за „Глас осигураника“ Снежана Богићевић, председница „Дунавске голубице“.

Наша саговорница напомиње да је удружење основано у сарадњи са локалном самоуправом и туристичким организацијама Србије и Голупца, а основна намера била је да се очува традиција у везу и хеклању, јер су жене овог краја управо по томе и познате.

– Учествовале смо у неколико пројеката Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, излажући моделе на етно-ревијама и изложбама и прошле смо веома запажено – истиче Снежана Богићевић.

На неколико етно-фестивала „Дунавска голубица“ освајала је главне награде. Тако је било 2011. у Књажевцу, где је ово удружење освојило прву награду за израду традиционалног обредног пешкира. На фестивалу у Сокобањи освојена је награда у категори-

ји коришћења етно-мотива на савременим украсно одевним предметима за рад „Краљевски вез Лелица“.

На скупу о Дунавској стратегији, одржаном пре две године у Голупцу, производи које су

Снежана Богићевић

начиниле везиље и плетиле „Голубице“ били су главни сувенир-поклони за учеснике.

Чланице удружења имају и добру сарадњу са локалном самоуправом.

– Захваљујући одличној сарадњи са

локалном самоуправом и подршци коју уживамо, наше удружење има и своју историју за рад и окупљање и обезбеђена средства за даљу афирмацију. Жеља нам је да прерастемо у задругу и тако чланицама обезбедимо сигуран приход – поручује председница „Дунавске голубице“.

Рецимо коначно и то да је образовна и старосна структура чланица разноврсна. Међу „голубицама“ има оних са основном школом, али и са факултетом, а што се годи-

на тиче, с поносом кажу да њихов најмлађи манекен има пет, а најстарија чланица 65 година. Име свом удружењу дале су по легенди о лепој девојци Голубани, по којој је назван и њихов град.

Љиљана Миленковић

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ: АНА ДИВАЦ О КОНКУРСУ ЗА „ИДЕЈУ ЗА БОЉЕ СУТРА“

За људе великих снова

Крајем децембра 2012. завршен је конкурс за доделу бесповратних средстава за појединце и предузећа који желе да покрену или прошире бизнис и њиме промовишу Србију. Конкурс су расписали Фондација Ана и Владе Дивац, фондација Уникредит банке и сама та банка. Пројекат се зове „Идеја за боље сутра“, а средства у износу од 56.000 евра требало би да се расподеле предузећима са најбољим идејама – два пута по 15.000 евра, док ће идеје четири породице или појединаца добити по 5.000 евра.

– Волела бих да се на конкурс јаве вредни и одговорни људи

који имају велику идеју и велико очекивање да им пројекат заживи и постане светски бренд. Никада не правим разлику између мушкараца и жена, младих и старих, али, поред креативности, важни су знање, одговорност и вера у сопствену идеју. Носиоцима тих идеја потребна је материјална помоћ за први корак у реализацији, као и помоћ стручњака за израду бизнис плана. Чак и да та замисао не постане светски бренд, волим да видим људе који имају велике снова – каже Ана Дивац, један од покретача овог пројекта.

А да би нешто постало бренд

Србије мора да има тржишну примену, да би било одрживо и да би могло да се увећава.

– Ми смо пољопривредна земља и од тога не треба да бегимо већ да то пригрлимо као неки наш плус и окренемо му се свом снагом, али да то буде одрживо, наше и лепо упаковано – истиче наша саговорница.

Наглашавајући да се њено залагање за помоћ социјално угроженим категоријама неће на томе завршити, Ана Дивац најављује нову акцију за помоћ самохраним мајкама. Она ће бити помало необична за наше прилике.

– То је пројекат који ће радити жене. Ево, за почетак ћу позвати код мене на вечеру 12 својих другарица. Новац који бисмо потрошиле за то у неком ресторану ставићемо на страну и потом га проследити једној самохраној мајци. Потом ће једна од другарица позвати код себе 12 својих пријатељица и прикупљени новац проследити другој самохраној мајци. Желимо да тај ланац обухвати целу Србију да бисмо тим нашим „сестрама“ које немају мужеве, а остале су без средстава, помогле да децу „подигну на ноге“.

Љ. Миленковић

Посебни дани за све и свашта и у 2013.

У свету се готово сваког дана у години нешто посебно обележава. Неки од најпознатијих датума који имају међународни значај посвећени су здрављу, планети Земљи, водама... Постоје и они планетарно важни чији је циљ борба против разних појава које угрожавају свет, као што су сиромаштво, дувански дим, болести зависности итд. Сви наведени примери, као и бројни други, и званично су признати од стране Уједињених нација и других важних светских организација. Али има још много, не у овој мери важних, али ипак људима значајних ствари, којима су имали потребу да посвете посебан дан. Издојили смо неколико нама најзанимљивијих који ће своје место наћи и у 2013. години.

Један од најслађих, да тако кажемо, јесте Светски дан нутеле, који се у свету обележава 5. фебруара, када се сви љубитељи уједињују да би га прославили једући нутелу, припремајући рецепте и изражавајући своју креативност уз помоћ нутеле. Дубоко смо уверени да многи сладокусци не би имали ама баш ништа против да се читавих месец дана годишње, или можда два, посвете баш тој послестици. Овај крем од чоколаде и лешника регистрован је као бренд италијанске компаније Фераро крајем 1963. године, а данас се продаје у више од 75 земаља света. Свакоме ко га је икада окусио јасно је да заслужује макар један свој дан у години.

Поред разних дана посвећених борби за нешто или против нечега, један можда најмање важан, али свакако најсимпатичнији јесте Дан борбе јастуцима који се обележава почетком априла. Иако би многи прво помислили како му се највише радују деца, у овим перјаним окршајима радо учествују и макар званично одрасли. Последњих година се на овај дан на градским трговима

широм света организују велике борбе јастуцима, на којима, веровали или не, учествује и по неколико хиљада људи. Некима је ипак ближа идеја да ову забаву упражњавају код куће са својом децом и осталим укућанима. Пошто су јастуци мекани, повреде су ретке, мада треба бити на опрезу, нарочито од губљења равнотеже и падова. Раније су ја-

турска кафа. Занимљиво је да се и величина кафених шољица у претходним деценијама знатно повећала, па се она данас уместо из малих шоља из каквих су пиле наше баке, често пије из шоља величине оних за чај. Било како било, и мирис и укус, што би рекао познати рекламни слоган, чине овај напитака неизоставним делом свакодневног

ова врста забаве идеална је за хладне зимске дане које углавном проводимо у домовима.

И за ову прилику последњи, али заправо најзначајнији – Светски дан љубазности, 13. новембар. Овај дан се прославља од 1998. године на иницијативу Светског покрета љубазности, с циљем да се појединци охрабре и мотивишу да тог дана чине не-

стужи били такви да су често пуцали и перје летело на све стране, док су ови савремени јачи и пуњени чвршћим вештачким материјалима, па је мања вероватноћа од огромног нерета у соби након ове забавне борбе.

Посебан дан посвећен је и напиту без кога многи не могу ни да замисле почетак дана – кафи, а то је 29. септембар. Позив на кафу постао је синоним за различите врсте сусрета, дружења, чаврљања, а који понекад кафу уопште ни не подразумевају. Немали број обожавалица кафе сматрају себе правим зависницима, а кофеинску зависност и наука потврђује. Постоје различите врсте кафених напитака – нес, еспресо, капуфино и други, а код нас је, могло би се рећи, и даље најомиленија добра стара

живота, али ипак не треба претеривати јер кофеин појачава хормон стреса и може довести до несанице и дехидратације.

Још један необичан дан је Дан брзалица, који се у свету, према неким изворима, обележава 7. новембра. Одлична забава за све генерације, брзалице су значајне и за вежбање правилног изговора и концентрације. Оне су састављене од речи сличног звучног склопа које треба изговорити што брже без грешке, уз најмање три понављања. Грешке су ипак готово неминовне, што изазива заразан смех код слушалаца, али и код особе која брзалицу покушава да савлада. Неке од наших најпознатијих брзалица су „риба риби гризе реп“, „наврх брда врба мрда“, „чокањчићем ћу те, чокањчићем ћеш ме“, и многе друге, а

себична дела. Без икакве сумње, овај „празник“ би требало да се обележава 365 дана у години. Некад само један осмех или лепа реч испуне срце, поправе расположење или чак додају смисао животу, а стручњаци кажу да љубазност према другима повећава и сопствену срећу. Међусобно прихватање, толеранција, предусретљивост... то ваљда и јесте суштина и нешто чему сви треба да теже, како у својим породицама и међу пријатељима, тако и у односу према суграђанима, људима из других средина, са других крајева ове планете јер – нису важне разлике, важне су сличности. И све то да би овај свет постао боље и лепше место за све нас, што је уједно и наша новогодишња жеља.

Весна Кадиф

ПОСЛЕ „СМАКА СВЕТА”

Холивудска апокалипса и стварни живот

Преживесмо претпоследњи петак године од које се опраштамо, 21. 12. 2012, али да се не бисмо сасвим опустили, имамо пред собом нови катаклизмични датум, 14. 6. 2013. И опет је то петак, за неупућене – дан када стиже „Прави крај”.

Срећом по нас, нису га предвиделе Маје него холивудски продуценти, најављујући апокалиптични урнебес под овим називом, рекламиран и као „најсмешнији филм 2013,” у којем ћемо пратити шта се дешава када се догоди незамисливо, а једну забаву виђених личности прекида судњи час.

Са филмом ћемо лако, као што је то, на крају крајева, било и са мајанским календаром у режији маркетиншких пророка, али шта ћемо са нашим стварним животом у овим неизвесним временима, мало ко се усуђује да прогнозира.

Криза је била реч 2012. и неколико ранијих година, а нема сумње да ће и надаље бити ударна, упркос чињеници да се на политичко-економским форумима локалног карактера, уобичајеним на истеку године, могу чути и охрабрујуће оцене. Уз констатацију да је „најгоре прошло” и да ће 2013. бити, у економском смислу, „година опоравка”.

Међутим, извештај Уједињених нација о стању глобалне привреде и изгледима за 2013. има другачије и недвосмислено невеселе поставке. Кључну тачку рапорта чини предвиђање да ће планетарна економија ићи напред споријим кораком него што се мислило пре само шест месеци. У јуну је био прогнозиран економски раст од 2,7 одсто у 2013. и 3,9 одсто у 2014.

При садашњем стању ствари испоставља се да су ови прорачуни били преамбициозни, па су прогнозирани проценти

Прича о пропасти планете добиће идућег лета филмски наставак, али шта ће нам у стварности донети 2013, нико са сигурношћу не може да предвиди, мада су прогнозе невеселе

раста кориговани и за идућу годину снижени на 2,4 одсто, а за ону наредну на 3,2 одсто.

Самим тим, бреме незапослености у западним земљама остаће несмањене тежине, а наставак дужничке кризе у Европи и САД, с једне стране, и успоравање темпа кинеске привреде, са друге, доводе свет у опасност од нове рецесије, упозорава се у извештају. Како су пренели медији, Роберт Вос, главни аутор, иначе директор за развојну политику у Одељењу УН за економска и социјална питања, сажео је суштину проблема у изјави да „перспективе за наредне две године делују суморно”.

Не треба бити посебан економски зналац па схватити шта би нова парализа светске привреде значила у ситуацији када Европа и Америка, како је ре-

чено, при постојећем темпу не могу да рачунају да ће пре 2017. успети да надокнаде последице велике рецесије 2008. и 2009. године и губитак више милиона радних места.

Са других позиција, али са истом констатацијом о 2013. као години кризе, своје запажање је за Си-Ен-Ен изнео канадско-амерички публициста Дејвид Фрум. По његовим речима, та криза је потпуно предвидива и фактички је почела још прошлог лета, а као главни узрок навео је екстремне временске услове и сушу драматичних размера, превасходно у Америци, али и у Русији, Аустралији (а ми ћемо свакако поменути и овај наш део Европе). То је довело до драстичног пада приноса житарица (у САД је, на пример, род кукуруза био најнижи од 1995), па ланчаног скока цена, а

крајњи исход је неминовно поскупљење хране.

Невоље су опште, али не погађају подједнако. Американци, каже Фрум, на храну троше тек десети део месечних примања, а при том се под храном подразумевају и изласци у ресторан. У сиромашним земљама породици је потребна половина месечних прихода да би се прехранила, а у великом броју случајева храна превасходно значи хлеб.

Гладни људи су гневни људи, а гневни људи обарају владе, наводи аутор и подсећа како је пре пет година скок цена жита, праћен последичним поскупљењем хлеба, довео до нереда у тридесетак земаља, од Хаитија до Бангладеша. Хоћемо ли и наредне године бити сведоци уличних протеста, сукоба, насиља, штрајкова у разним деловима планете умногоме зависи од кривуље раста цена основних намирница, констатује овај аналитичар.

Кад се све то има у виду, може се закључити да немамо баш много чему да се радујемо. Али, на сву срећу, у људској природи постоји увек, макар и у најминималнијим дозама, трачак оптимизма и вере у некакав бољитак.

То показују и традиционалне новогодишње анкете. Ма како били невољни и безвољни, у одговору на питање шта очекују људи ипак испољавају наду, било да ће привести крају давнашњи посао, решити дуготрајан проблем, доћи до неких пара или (најмање, али и највише) бити здрави.

Међу тим одговорима разлика је много мања него у индексима цена или просечним зарадама између земаља од врха до дна лествице богатства и сиромаштва. И по томе се види колико је, упркос свему, свет један. Као што се то видело и на скорашњем примеру планетарне панике која је укинула класне разлике – страха света од смака света.

Д. Драгић

Свуда се живи дуже

Животни век је знатно продужен у последњих 40 година, али су богате земље на већем удару хроничних болести

Оно што демографи већ дуго износе у својим анализама потврђено је и у глобалном истраживању: у целом свету се живи дуже. Животни век је знатно повећан током само једне генерације. У поређењу са 1970. годином, мушкарци данас у просеку живе 11,1 годину дуже. Тада је просечан век био само 56,4 године, данас је – 57,2. Жене, које су свуда дуговечније, стекле су у овом периоду нешто већи животни

у целини, у богатим земљама све више се умире – од хроничних болести.

Њих доноси начин живота: обиље хране (често оне са превише шећера и нездраве хемије) и животни стил (недовољно кретања) за исход имају да су у богатим земљама срчане болести и срчани удари, као и дијабетес, све чешћи узрочници смрти.

– То је чудна, али у неку руку добра вест – коментарише ово Езекиел Емануел, председник

Према подацима за 2010, за коју је комплетно сређена медицинска статистика, од канцера је умрло осам милиона људи, што је 38 одсто више него 1990.

Дијабетес је такође у порасту: он је однео 1,3 милиона живота, двоструко више него 1990.

Парадокс да благостање може да буде штетно по здравље и да скраћује животни век, најочљивији је у најбогатијој економији света, Америци. Американке су, наиме, најма-

њима, што води ка дијабетесу. Од прекомерне тежине у Америци, додуше, пати цела нација, али су амерички мушкарци ипак успели да у много већој мери продуже свој век: са 71,7 година у 1990, на данашњих 75,9.

Пораст гојазности није, међутим, само амерички феномен (мада тамо добија највише публицитета, по свему судећи зато што је најдрастичнији). Према студији Светске здравствене организације (сачињене на основу података из 50 земаља одабраних да буду светски узорак), која је укључена у поменуто глобално истраживање, гојазност је на глобалном нивоу порасла за чак 82 одсто!

Објашњење за то је широко усвајање „животног стила“ Запада. Дакле, повећано конзумирање лоше хране са много угљених хидрата, што за исход има да се у тело уноси више калорија него што му је потребно, па се тај вишак претвара у сало. А са вишком килограма долазе „шећерна болест“ и (пре) висок крвни притисак који је изазивач многих срчаних сметњи. Притисак је уствари данас постао водећи здравствени ризик на свим меридијанима, рангиран одмах после пушења и алкохола.

Све ово је објавио британски медицински часопис „Лансер“, а у истраживању којим је обухваћено 187 земаља учествовали су експерти из више од 300 институција широм света.

Ипак, дужи животни век је већ у готово свим земљама колико добра вест и знак цивилизацијског напретка, толико и разлог за главобољу оних који брину о државном рачуну. Свуда се, наиме, повећавају трошкови за пензије и здравствену заштиту. Ти „социјални“ издаци су и главни изазивачи буџетских дефицита данас, а поготово у пројекцијама за будућност.

М. Бекин

„бонус“: са 61,2 на 73,3 године.

Као и увек у оваквим истраживањима, сучељавају се две половине света, она богата и она сиромашнија (и већинска). Овога пута вести су лошије за оне који имају више новца. Показало се да њиме не може да се купи здравље, него, напротив, може да се поквари.

Док су на сиромашнијој половини планете напредак у санитарним стандардима, боља здравствена заштита, као и масовно вакцинисање донели мању смртност у раном добу и сходно томе дужи животни век

Одељења за медицинску етику и здравствену политику Пенсилванија универзитета. – То показује да су многи делови света савладали инфективне болести као главну претњу, због чега сви људи у просеку живе дуже.

Као пошаст, канцер међутим не познаје границе. Он је данас узрочник две од сваке три смрти на глобалном нивоу. Иако су медицинска наука и генетика направиле велике пробоје у разумевању његових механизма и добиле неке значајне битке, рак је и даље победник у глобалном здравственом рату.

ње продужиле свој животни век у периоду 1990–2010, кад се упореде са вршњакињама из осталих развијених земаља. Оне су „добиле“ по мање од две године, док су им комшинице, Канађанке, стекле у просеку 2,4 године дужег живота, а Кипранке, са другог краја света, данас живе 2,3 године више.

Очекивани просечан животни век Американки данас је 80,5 година, према 78,6 у 1990. Али су ипак са 22. места глобалне листе дуговечности пале на 36. Објашњење за ово је веома висок постотак гојазности међу

КИКИНДСКИ КУД ПЕНЗИОНЕРА ПРОСЛАВИО 40 ГОДИНА РАДА

Непосустала „Сунчана јесен”

Културно-уметничко друштво „Сунчана јесен”, које је од оснивања у саставу Удружења пензионера општине Кикинда, навршило је крајем 2012. године четири деценије постојања и непрекидног деловања.

Четрдесет година представља пун радни век једне особе, с тим што су оволики стаж КУД-а пензионера стварале много-

усамљено, па је окупљање хориста почело већ 16. октобра те године. Уз свесрдну помоћ и сарадњу Данке Недучин, већ прослављене глумице Народног аматерског позоришта, и других ентузијаста, узет је залет. Први мешовити хор пензионера у Кикинди окупио је 70 чланова.

Милан Гавриловић, први хо-

рашки оркестар који је предводио Благоје Страјнић, а касније је основана и група певача, о којој сада брине Иштван Карачоњи.

Од почетка су били организационо учвршћени и усмерени ка стваралаштву најстаријих суграђана, а први јавни наступ хора са 64 певача, седмочланим тамбурашким оркестром и солистама био је 22. децембра 1972, на

од четири члана који је водио Јене Рац, касније проширен у камерни оркестар. Ти састави су неговали класичну музику.

Смењивале су се генерације певача и играча, наступало се и на међународним смотрама и пљуштала су признања. Дружење је ипак надмашило све то.

На недавно одржаном свечаном јубиларном концерту уру-

Разиграни фолклораш

Хор отворио јубиларни концерт кикиндске „Сунчане јесени”

бројне генерације. И као што је приступање овој дружини ветерана знак немирења са пензионерском свакодневицом, тако и јубилеј узноси његове слављенике ка новим стремљенима.

Када је почетком октобра 1972. године Милан Гавриловић предложио оснивање хора при општинском удружењу пензионера, та иницијатива је прихваћена са скепсом. Срећом, то његово залагање није остало

ривођа, испоставило се и дугогодишњи (безмало 30 година), записао је у спомен-књизи поводом 20-годишњице КУД-а да су пробе у почетку одржаване уз пратњу хармонике, а после месец дана је допремљен и половни клавир. Хор је убрзо добио и пуну подршку Извршног одбора и тадашњег председника Општинског пензионерског удружења, Стеве Радојчића.

Ускоро се придружио и тамбу-

Дан Армије. До прославе своје 20-годишњице, „Сунчана јесен” (то име је добио тек 1980. године) имала је 496 наступа.

После тога наступила су тешка економска времена па су се проредбе проредиле, али није послустало стваралаштво, ни песма и игра. Године 1980. основана је фолклорна група од 14 чланова. Кикиндски КУД пензионера може да се похвали да је својевремено имао и гудачки оркестар

чене су захвалнице најприљезнијим члановима „Сунчане јесени”. Славодобитници су: Олга Пајтин, Меланија Толимир, Ката Гецић, Смиљана Брандић, Драгомир Лукић, Јелисавета Сандић, Милена Миљковић, Радмила Добријевић, Зорица Француски, Зоран Попетру, Томислав Грастић, Иштван Карачоњи и Аница Станојев. Признања су добили и бројни донатори.

Сава Завишић

БЕОГРАД – СТАРИ ГРАД

Неговање традиције санскрит писма

При Удружењу пензионера београдске општине Стари град, поред осталих секција, основана је и започела рад и Секција за неговање традиције санскрит писма.

Она је основана захваљујући групи ентузијаста – следбеника покојног професора Филолошког факултета, Радмила Стојановића, који је живот и рад посветио изучавању и истраживању овог писма, преносећи знања и искуства на студенте и друге заинтересоване. Удружење пензионера градске општине Стари град

препознало је значај рада својих чланова на неговању традиције санскрит писма и обезбедило им простор и услове за несметани рад.

Ова секција при Удружењу има за циљ проучавање санскрита које је, између осталог, имало утицаја и на српски језик. За нас је посебно значајно да је санскрит, чија је употреба доминирала у изузетно вредној старој индијској књижевности, имао одраза и на поједине речи у нашем ћириличном писму и књижевности.

Иначе, у Индији је санскрит писмо и данас у употреби у научним и верским круговима, иако је он званично као народни језик изумро још у шестом веку пре наше ере. Из санскрита се, током дугог периода, развио и данашњи индијски језик. У Индији је, иначе, у службеној употреби, поред хинду и енглеског језика, још око двадесет националних индијских језика, не рачунајући више од сто дијалеката који се користе у појединим подручјима Индије.

Д. Максимовић

„Осмех на дар” седми пут

Фонд „Осмех на дар”, који је основала група студената Правног факултета Универзитета у Београду ради помоћи угроженим групама – сиромашним и болесним малишанима, као и деци са инвалидитетом, организовао је од 3. до 19. децембра традиционалну новогодишњу акцију прикупљања пакетића за ову популацију. У односу на првобитне оквире када су само студенти прикупљали пакетиће за децу на Косову и Метохији, с временом су се овој акцији придружили и глумци, спортисти, новинари, ТВ станице, јавне личности, као и студенти универзитета у Нишу, Крагујевцу и Новом Саду.

Тако су и активисти Фонда „Осмех на дар” у Новом Саду ове године прикупљали наставни материјал, слаткише, грицкалице, играчке, на пунктовима на Факултету техничких наука, Природно-математичком факултету, Правном, Економском и Медицинском факултету и на Вишој педагошкој школи. Прикупљени дарови су одлагани и складиштени на унапред одређеној локацији у Новом Саду, одакле су се даље слали широм Србије да би улепшали новогодишње празнике малишанима, укључујући и оне на Косову и Метохији.

Штанд на Правном факултету у Новом Саду

Активиста Фонда Слађана Пауковић из Бачке Паланке, студент треће године Правног факултета у Новом Саду, која је дежурала пет дана на свом факултету, каже да је дневно по тридесетак њених колега прилагало поклоне за угрожене породице и институције које брину о овој деци. Према њеним речима, ти млади људи су исказали висок степен хуманости и солидарности.

Тако су, рецимо, и студенти који раније нису били упознати са садржајем акције, након што су за њу сазнали, истог момента од скромног студентског џепарца куповали и прилагали слаткише или школски прибор за угрожене малишане. Слађана Пауковић каже да је све више активиста ове хуманитарне фондације у Новом Саду.

М. Мектеровић

БОРСКИ ПЕНЗИОНЕРИ БРИНУ О НАЈСТАРИЈИМ ЧЛАНОВИМА

Почасна повеља за век живота

На територији месне заједнице „Младост” у Бору ради Месни одбор пензионера који обухвата око 3.000 чланова од којих је већ око 300 учлањено у Месну организацију пензионера „Младост”.

Пошто на подручју ове месне заједнице живи шест пензионера старијих од 90 година, Месни одбор је ове године организовао манифестацију под називом „Век живота”. Циљ ове акције је

да се сви ти стари људи обиђу и на неки начин отргну од заборава.

Руководство МОП „Младост”, затим лекар и донатор, а све су то испратили и локални меди-

ји, обишли су 8. децембра 2012. ове старине, обавили медицински преглед и разговарали са њима о здравственом стању и општим проблемима који их муче. Даривали су им пакете витаминских препарата и воћа у вредности од око 12.000 динара и доделили им Повељу почасног члана Месног одбора пензионера „Младост”.

Д. Виденовић

Повеља за добра дела Видосави Миљковић

У Галерији Народне библиотеке „Вук Караџић“ у Крагујевцу свечано је уручена Повеља за добра дела, коју невладина организација „Сунце“ додељује појединцима за хуманитарни рад. Ове године признање је припало Видосави Миљковић из Драгобраће код Крагујевца.

Некада банкарска чиновница, а данас пензионерка, Видосава Миљковић несебично је годинама помагала старим лицима, активно је учествовала у отварању амбуланте и апотеке у Драгобраћи и организовању кућне неге и лечења за најтеже болеснике. Организовала је и велики број излета за своје суграђане свих генерација.

Повеља за добра дела додељује се већ девету годину хуманим и племенитим људима. Појединце који добротворним радом помажу друштвеној заједници треба извући из анонимности јер својим трудом оплемењују али и инспиришу друге, посебно млађе генерације, сматрају организатори доделе овог признања.

М. С.

ВЕЛИКА ПЛАНА

Помоћ најсиромашнијима

Месни одбор пензионера Прве месне заједнице у Великој Плани има близу 740 чланова. Поред редовних активности, стално обилазе болесне, непокретне и сиромашне пензионере и уручују им пакете помоћи.

– Недавно смо са председником Месног одбора пензионера насеља Булгарија, Миодрагом Ж. Николићем, обишли два болесна члана којима смо однели помоћ. Уз то, организујемо дружења, идемо на излете – каже Миодраг – Мика Милосављевић, председник одбора пензионера Прве месне заједнице.

Иначе, у општинском удружењу пензионера Велике Плана Миодраг Милосављевић је већ пет година председник комисије са организовање екскурзија и дружења. По његовим речима, великоплањански пензионери су за тих пет година аутобусом прешли близу седам хиљада километара и обишли целу Србију. Ишли су у Гучу, Ђавољу варош, Тополу, Београд... Следеће године им је поново у плану посета главном граду, овога пута Белом двору.

Сл. К.

СУБОТИЦА

Изложба минијатура

Сламарке секције „Луса“ и сликарке секције „Слап“, које делују у оквиру Градског удружења пензионера Суботица, приредиле су крајем новембра у просторијама удружења ликовну изложбу минијатура.

Девет уметница изложило је своје ликовне и сламарске радове. Неки од изложених радова награђени су на Међународној смотри минијатура сликара аматера у Капошвару, у Мађарској. Награде у Мађарској добиле су Александра Петров, Живка Говчовска и Елза Лебовић.

Секција „Луса“ основана је 1982. године, а секција „Слап“ делује више од 12 година.

Д. К.

Јелена Бедалов

ВРАЊЕ

Прослава малог јубилеја

Фолклорна секција Удружења старосних пензионера у Врању прославила је пет година од формирања. Уз пригодну свечаност приредили су и програм под називом „Пензионери свом граду“, у коме је учествовало Културно-уметничко дру-

штво „Севдах“ и оркестар Бакије Бакића. Захваљујући залагању заменице градоначелника, Бојане Величков, фолклорна секција врањских пензионера добила је прилику да гостује на РТС-у, у „Жикиној шареници“.

За пет година постојања секција је имала 105 наступа широм Србије и Македоније, а приступили су и Удружењу фолклорних ветерана Србије.

– Ангажовали смо нове чланове, за следећу сезону увежбавамо заборављена врањска стара кола, а формиран је и фонд који ће омогућити куповину нове опреме – каже Драган Ристић, председник Фолклорне секције.

Р. С.

АПАТИН

Обележили свој дан

Општинска организација Савеза инвалида рада Апатин обележила је трећи децембар – Међународни дан инвалида, низом пригодних манифестација, а завршну свечаност одржали су у ресторану „Стари шаран“.

Ратко Богић, председник Општинске организације СИР Апатин, поздрављајући близу 190 чланова из 15 војвођанских организација, истакао је значај активности и дружења инвалида рада и припадника трећег животног доба. Богић је изразио

задовољство што су се општинске организације у тој мери поново окупиле у Апатину да обележе свој дан.

– Ако је мерило богатства то колико имаш пријатеља, онда смо сви ми овде вечерас пребогати – рекао је Ратко Богић и подсетио на досад постигнуте успехе ове организације који су је сврстали међу најбоље у Србији.

Након званичног дела програма, окупљени чланови остатак вечери провели су у дружењу уз песму и игру. **М. М.**

НИШ

Добро организовани

Месна заједница „Божидар Ација“ из Ниша истиче се по доброј организацији и бројним активностима. Често организују путовања о којима се прича, као што је било учешће на Дринској регати, и воле да кажу да су први у свему кад је реч о нишким пензионерима. Исто тако успешна била је и недавна изложба ручних радова „Златне руке“, о којој је извештавала и локална телевизија.

Почетком децембра имали су своју годишњу скупштину у којој су усвојили извештај о активностима у 2012. години. А организатори свих дешавања и путовања пензионера Месне заједнице „Божидар Ација“ су председница Верица Спасић и Драгица Ревита. **Д. Р.**

ЉУБОВИЈА

Сеоске амбуланте поново раде

Мештани брдовитих села у општини Љубовија – Рујевац, Доња Оровица, Цапарић, Горња Трешњица и Грачаница, што се тиче здравствене заштите сада имају једну бригу мање. Наиме, у ова села, у којима постоје амбуланте, однедавно поново долази лекар из љубовијског Дома здравља.

– Обезбедили смо довољан број младих лекара и они ће једном недељно радити у сеоским амбулантама. Имамо и теренска возила па ће лекари без тешкоћа одлазити у села и током зимског периода. Иначе, у амбулантама свакодневно ради медицинска сестра – каже интерниста др Радивоје Грујић, директор љубовијског Дома здравља. **М. М.**

СЕЛЕВАЦ

Успешни, а скромни

Месни одбор пензионера Селевца један је од најбољих који делује у саставу ОО пензионера Смедеревске Паланке. Има близу деведесет чланова, међуљудски односи су добри, а састанци се одржавају редовно.

Радослав
Раја Ђурић

– Ми радимо у заиста скромним условима и зато немамо могућности да организујемо секције. Имамо наше просторије и Клуб пензионера, где они играју доминe, шах, читају дневну штампу, слушају музику и гледају ТВ. Клуб одржавамо сами и ни од кога немамо помоћ, а за наше чланове смо обезбедили огрев, пакете са основним животним намирницама, организујемо им

екскурзије, забаве и дружења. Редовно обилазимо старе, болесне и социјално најугроженије пензионере којима пружамо помоћ – истиче Радослав – Раја Ђурић, председник МО пензионера Селевца.

Ово је једини месни одбор у општини Смедеревска Паланка који има почасног председника. То признање заслужио је Милорад Јоцић, који је скоро двадесет година био на челу МО и њему припадају заслуге што он тако добро ради. Ипак, и пензионере из Селевца мучи један проблем – апелују да им локална самоуправа омогући бесплатан аутобуски превоз **Сл. К.**

2013

КЛАДОВО

Дом за оне којима је потребна брига

На истоку Србије, у Кладову, већ неко време успешно ради приватни „Дом Топаловић“ за смештај одраслих и старих лица. Отворен је минуле године и налази се на лепом месту у близини језера и спортске хале „Језеро“, а заслуге за његово отварање и рад припадају Бранку и Драги Топаловић, који су годинама радили у Немачкој и своју уштеђевину уложили у овај објекат. „Дом Топаловић“ има 27 лежајева у једнокреветним, двокреветним и трокреветним собама, а свака има купатило и терасу.

– Трудимо се да све буде у складу са европским стандардима и све прилагођено трећем добу. У току 2013. опремићемо и други и трећи спрат и повећати капацитет дома за још 54 лежаја. За сада је дом попуњен сто одсто, а корисници су већином из општине Кладово, али и из Неготина, Бора и Београда – каже директор дома, Драган Ђуркић.

О станарима брине десет запослених. Поред неговатељица, четири медицинске сестре раде у три смене, а лекар за сада у

првој, али се по потреби ангажује у свако доба. Поред ресторана, на спрату на којем се налазе собе постоји и посебна просторија за обедовање лица која се теже крећу.

Општина Кладово има више од двадесет хиљада становника, од којих је велики број на привременом раду у иностранству, па овакви објекти могу да помогну онима чији млађи рођаци живе далеко и нису у могућности да се свакодневно о њима старају.

У. Бановић

Рад и после шездесет пете

Читатељка: Половином децембра напунила сам 65 година живота. Радим 43 године и још сам у радном односу. Занима ме да ли морам да идем у пензију са навршених 65 година или могу да останем да радим. Има разлога зашто бих радила још неколико месеци у 2013. години ако не морам по закону да прекинем радни однос, или то зависи од фирме у којој радим.

Одговор: Стриктном применом чл. 175 Закона о раду, један од разлога раскида радног односа по сили закона је 65 година старости осигураника који има најмање 15 година стажа осигурања. То практично значи да оног дана када запослени наврши 65 година живота посло-

давац може да му раскине радни однос. Међутим, послодавац може, у договору са Вама, да Вам продужи радни однос ако за то постоји интерес послодавца, односно ако су потребе посла такве да се Вама продужи статус осигураника и после навршених 65 година.

Допринос за продужено осигурање

Милена Бабић, Нови Београд: Молим вас да ми помогнете да исправим грешку у вези са уплатом доприноса за ПИО за период од 1986. до 1990. године. У том периоду сам радила у Француској са децом нашег порекла по решењу Републичког комитета за образовање и физичку културу, а по Закону о основном образовању и васпитању (Сл. гласник 23/86, чл 124). По том решењу, РО „Браћа Срњић”, која је обједињавала рад четири школе у Шапцу, била је у обавези да ми уплаћује пензијско осигурање као да радим у Шапцу на радном месту одакле сам отишла у Француску и на које сам се после и вратила, а то је – професор педагогије и психологије. Након више година трагања, у Фонду ПИО у Београду су ми рекли да уплате за те године нема (М4), већ ми је само признат стаж. За обрачун пензије ми је узет период од 15 година раније, што је неповољно и пензија ми је нижа од било чије у просвети. Да ли имам право и од кога да тајим да ми се уплате доприноси за овај спорни период приближно доприносима пре одласка и после повратка из Француске?

Одговор: У спорном периоду од 1986. до 1990. године Вама је регулисан стаж осигурања кроз продужено осигурање, признато решењем Филијале ПИО у Шапцу од 29. 10. 1986. године. По уплати доприноса овај стаж је уписан у радну књижицу на страни 26. Познато је да су основице за продужено осигурање у то време биле нешто ниже, па је сасвим нормално да су и валоризоване зараде у тренутку Вашег одласка у пензију 1996. године за те године биле нешто ниже. Тада су се пензије одређивале од

најповољнијег десетогодишњег просека, што је за Вас конкретно био просек од 1977. до 1986. године. Гледајући из садашњег угла, ту не може да се учини било шта што би променило износ Ваше пензије, јер су прошли сви рокови за одређивање пензије по тада важећим прописима, а по садашњем Закону о ПИО пензија се одређује од зарада за цело радни век, што значи да би Вам се у пензију обрачунао и период када је уплаћен допринос за продужено осигурање, што за Вас сигурно није повољније.

Одбитак једне трећине пензије

Горан Илић, Крушевац: Пре две године сам отишао у инвалидску пензију. Пошто ми послодавац није уплатио стаж за три године, а и ја нисам регулисао неке уплате за пољопривредни стаж, добио сам привремено решење по коме ми се одбија од минималне пензије 33 одсто. Да ли ћу моћи да тражим коначно решење од Фонда ПИО када ми послодавац уплати свој дуг и када ја уплатим што сам дужан за пољопривредни стаж? Да ли ће ми се тада бар мало увећати пензија, јер неки правници ми кажу да може и да се смањи.

Одговор: То да ли ће Вам се повећати пензија после уплате до-

приноса од стране послодавца, као и после измирења дуговања

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА” ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

на име пољопривредног стажа, зависи од тога колика је Ваша реална пензија с обзиром на то да примате најнижи износ пензије. Од основице на које се плаћа допринос не може се много очекивати јер ће послодавац, ако измири своје обавезе, то урадити на најнижу основицу, а пољопривредна основица је, као што Вам је вероватно већ

познато, још нижа. Да ли ће године стажа саме по себи битно утицати на висину пензије толико да она премаши износ најниже пензије, остаје да се види. Оно што је извесно, пензија коју примате бар ће се исплаћивати у целости, без одбијања једне трећине. У најгорем случају, и даље ћете примати најнижи износ пензије.

Инвалидски пензионер - предузетник?

Стојан Томић, Врање: Остварио сам право на инвалидску пензију и пошто намеравам да оснујем предузетничку радњу, занима ме да ли ће ми бити обустављена исплата пензије. Распитивао сам се у Агенцији за привредне регистре и од њих сам сазнао да само породични пензионер не може основати предузетничку радњу, јер породични пензионер не може уплаћивати допринос пошто прима пензију иза покојног корисника, док инвалидски пензионер прима своју пензију и може да уплаћује допринос за пензијско осигурање. Исто тако ми је речено да ћу по престанку бављења предузетништвом моћи да остварим нови износ инвалидске пензије. Напомињем и то да је раније, према Закону о предузетницима, поред пријаве за оснивање радње, било потребно и лекарско уверење, док се сада то не тражи јер се сматра да инвалидски пензионер има одређена средства да оснује радњу где није обавезан да лично ради већ може да ангажује друго лице.

Одговор: Информација коју сте добили свакако није тачна јер инвалидска пензија подразумева потпуни губитак радне способности, тј. неспособност за било какав рад, па и обављање самосталне предузетничке делатности. Ако одлучите да се бавите предузетничком делатношћу, можете очекивати покретање поступка по службеној дужности где ће Вам се затражити нова медицинска документација, као и позив на контролни преглед. Даље коришћење инвалидске пензије зависило би од нове оцене Ваше радне способности. Уколико би орган вештачења потврдио своје мишљење када сте постали инвалидски пензионер, Вама би се наставила исплата пензије. Ако би орган вештачења установио да је код Вас дошло до побољшања здравственог стања и да више не постоји потпуни гу-

битак радне способности, Вама би престало право на инвалидску пензију. Такође је нетачно да бисте по завршетку предузетничке делатности имали право на прерачун инвалидске пензије по основу рада после пензионисања и одређивање повољнијег износа пензије. Право на овакав прерачун имају само старосни пензионери који се запосле или почну да обављају самосталну делатност после пензионисања, под условом да је то осигурање трајало најмање годину дана. Овом приликом наглашавамо да се у случају да закључите уговор о делу, неће покретати поступак за поновну оцену радне способности. Такође треба напоменути да су оснивачи по Закону о ПИО обавезно осигурани независно од тога да ли у свом предузећу раде или су само уложили капитал а други раде за њих.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЈОВИЧИЋ	ПРИГОДНА ЧЕСТИТКА ПРИ СМЕНИ ГОДИНА	ВРХУНСКИ РЕЗУЛТАТ	НЕМОРАЛНО	СМЕНЕ, ИЗМЕНЕ	ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА	ЗАТАМЊЕНО	СТАРОАТИНСКИ ДРЖАВНИК
БРУКА, СРАМ							
ИЗРАЂИВАЧ РЕМЕНА, КАИШАР							
ДОБАР ДОМАТИН (МН.)							
МЕСТО КОД ДВОРА НА УНИ					ОЗНАКА НОВОГ САДА СТОЧНА ХРАНА		
НАРОДНА РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА (СКР.)				ЖИВОТИЊСКИ ПОРОД КАМЕЊЕ ИЗ ТЕРЦИЈАРА			
АУСТРИЈСКИ ФИЛОЗОФ, МАКС						ИНТЕНЗИТЕТ ВОЂА КОЗАКА	
СИМБОЛ АЗОТА		ЛУТАЛАЦ, СКИТАЧ ЗВУК, ГЛАС					
КАМЕНЧИЋ У УХУ							ГРАД У СРБИЈИ
ДОМАЋЕ ГОВЕДО			ИМЕ БЕКЈАРЕВА ЦИРКУСКА ВЕШТИНА				
ЛЕКАРИ СКЛОПА И ГРАЂЕ ТЕЛА							
2013		ОЗНАКА КИКИНДЕ НАЈЛЕПШИ БОГ			АЛЕКСА ШАНТИЋ КОРПИЦА		
ЧАЋ, ГАРЕЖ				КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ ВРСТА ПАПИРА			СПОРТСКИ УЧИТЕЉ (МН.)
ГОРКО, ТРПКО						ОЗНАКА ЗА ТОНУ ОЗНАКА ЗА АЛТ	
УДАРАЧ У ДОБОШ, БУБЊАР							
МИРАЗ, ПРЂИЈА (ЛАТ.)						ОЗНАКА ШПАНИЈЕ ГРАД У ЈОРДАНУ	
ОПШТЕПОЗНАТ							
ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЖИРАРДО				НАЗИВ ИНИЦИЈАЛИ ПУШКИНА			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СИМБОЛ ТРИТИЈУМА	ИЗРАЂИВАЧ КАЦА ОЗНАКА РЕОМИРА					
ГРАД У ИТАЛИЈИ							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: горштак, аретино, ракетар, анатоми, нг, ав, т, тур, ун, отапати, ват, сок, анилин, њ, лимун, еполета, р, атик, кем, р, л, авелино, радијан, орепак, тиња, ат, ита рина, ник, нар

Дејан Патаковић

Новогодишње прскалице

Спремио сам се за дочек Нове године. Деду имам, а метеоролози кажу да ће и мрза бити!

Дочекаћу Нову годину на кредит. Испаштаћу на – рате.

Треба испитати Деда Мрза. Одакле њему пуна торба у оваквој кризи?

Боље да ја дочекам Нову годину, него она мене!

Лако је дочекаати Нову годину. Треба дочекаати први фебруар!

Мој кућни буџет је у таквом стању да му ни три Деда Мрза не могу помоћи.

Ако за дочек Нове године не изведем жену у ресторан, у кући ће уместо конфета летети – перје!

Раде Ђерговић

Молим за реч

Млади се жале да су на овој зими проходни једино путеви до бироа за запошљавање.

Ако не долази возовима Српске железнице, Нова година ће стићи тачно на време.

Пре дочека Нове године, запослени би радије дочекали своје плате.

Нову годину ћу дочекаати сам. Немам пара, а и бирам друштво.

У новој години најављују се нова поскупљења. Знам да је 2013. година проста, али уздржаћу се од посовања.

Смак света је био најављен за 21. децембар, али ми смо створили услове да код нас стигне много раније.

Дејан Патаковић

Драгош Јовановић

2013

ЯНУАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

ФЕБРУАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

МАРТ

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

АПРИЛ

П	У	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

МАЈ

П	У	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ЈУН

П	У	С	Ч	П	С	Н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

ЈУЛ

П	У	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

АВГУСТ

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

СЕПТЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

ОКТОБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

НОВЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ДЕЦЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					